

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
A COMUNEI EȘELNIȚA
PENTRU PERIOADA 2015 – 2020**

Lista de abrevieri

ADI - Asociații de Dezvoltare Intercomunitară
ADR - Agenția pentru Dezvoltare Regională
A.D.S - Agenția Domeniile Statului
AJOFM - Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
AJPM - Agenția Județeană pentru Protecția Mediului
AM- MADR – Autoritatea de Management Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale
AM-MFE – Autoritatea de Management Ministerul Fondurilor Europene
ANCPI - Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară
ANFP – Agenția Națională a Funcționarilor Publici
ANPM - Agenția Națională pentru Protecția Mediului
AP - Acord de Parteneriat
ARF – Autoritatea de Reformă Feroviară
CAEN- Clasificarea activităților din economia națională
C-D - Cercetare-dezvoltare
CDR - Consiliul de Dezvoltare Regională
CE – Comisia Europeană
CIAP - Comitetul Interinstituțional pentru elaborarea Acordului de Parteneriat
CJ - Consiliul Județean
CLDPS- Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formare profesională
CLLD (din limba engleză) - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității
CM - Comitet de Monitorizare
CNSC - Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
CR – Consorțiu Regional
CRP - Comitetul Regional de Planificare
DJS - Direcția Județeană de Statistică
DN - drum național
DRDP - Direcția Regională de Drumuri și Poduri
FC- Fondul de Coeziune
FEADR – Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEDR- Fondul European de Dezvoltare Regională
FEPAM - Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

FFN - Fondul Forestier Național
FLAG (din limba engleză) – Grup de Acțiune Locală pentru Pescuit
FMI - Fondul Monetar Internațional
FSE – Fondul Social European
GAL – Grup de Acțiune Local
GECT - Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială
GES - gaze cu efect de seră
GNM – Garda Națională de Mediu
GO - Grup Operațional
H.C.J.- Hotărâre de Consiliu Județean
H.G.- Hotărâre de Guvern
IMM – Intreprinderi mici și mijlocii
INCDT – Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism
INS - Institutul Național de Statistică
IPA - Instrumentul de asistență pentru preaderare
ISJ – Inspectoratul Școlar Județean
ISU – Inspectoratul pentru Situații de Urgență
ITI - Investiții teritoriale integrate
MECS - Ministerului Educației și Cercetării Științifice
MH- Mehedinți
MMSC - Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
MT – Ministerul Transporturilor
OI - Organism Intermediar
ONG – Organizație non guvernamentală
OT – obiective tematice
OUG – Ordonanță de Urgență a Guvernului
PCT RO-BG - Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria
PDR - Planul de Dezvoltare Regională
PEI – Parteneriatul European pentru Inovare
PNDR - Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
PNR – Programul Național de Reformă
PO - Program Operațional
POAT - Programul Operațional Asistență Tehnică
POC - Programul Operațional Competitivitate

POCA - Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCU - Programul Operațional Capital Uman
POIM - Programul Operațional Infrastructură Mare
POPAM - Programul Operațional Pescuit și Afaceri Maritime
POR - Programul Operațional Regional
POS - Program Operațional Sectorial
PLAI - Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
PRAI - Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
PRAO - Planul Regional de Acțiune pentru Ocupare
SA- Societate pe acțiuni
SDTR - Strategia de Dezvoltare Teritorială a României
SC - Societate comercială
SM - Stat Membru
SNA – Strategia Națională Anticorupție
SNC - Strategia Națională de Competitivitate
SNDR - Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SRL- Societate cu răspundere limitată
SUERD - Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării
SWOT (din limba engleză)- Puncte tari (S), puncte slabe (W), oportunități (O), amenințări (T)
TEN-T (din limba engleză)- Rețeaua europeană de transport
TIC - Tehnologia informației și comunicării
UAT – Unitate administrativ teritorială
UE - Uniunea Europeană

Capitolul 1

Prezentarea generală a comunei Eșelnița- geografic, fizic, istoric

Comuna Eșelnița este situată în partea vestică a județului Mehedinți, în depresiunea formată de valea râului Eșelnița, la poalele Munților Almăjului, continuând spre sud până în golful format de confluența râului Eșelnița cu fluviul Dunărea și ajungând spre vest până în Cazanele Mici - zona Mraconia. Teritoriul comunei Eșelnița se învecinează la nord cu teritoriul județului Caraș-Severin, la est cu teritoriul administrativ al orașului

Orșova, la sud cu fluviul Dunărea -limita de țară și la vest cu teritoriul administrativ al comunei Dubova. Localitatea este străbătută de drumul național DN57, care leagă Orșova de Moldova Nouă.

Locuirea în această zonă este dovedită din paleolitic, când ocupații erau vânători și pescari. Prima atestare documentară datează de la 25 februarie 1484, într-un act prin care Matei Corvin (1458-1490) donează lui Iacob Gârlișteanu o serie de moșii, printre care și cea de la Eșelnița. Ca localitate este menționată documentar în anul 1488. Până în anul 1966 satul și comuna s-au numit Ieșelnița. Localitatea era o comună grănicerească din plasa Orșova, jud. (districtul) Severin/Caraș-Severin (1872-1950). Ulterior a aparținut de comuna Ogradena (1951-1964) și a fost apoi arondată orașului Orșova (1965-1968).

Amplasamentul pe care se găsește comuna Eșelnița de azi, care concentrează satele Eșelnița și Ogradena, strămutate complet, dar și populația deplasată din satele Plavișevița și Tisovița, a fost construit în anii 1967-1970, vechea vatră a așezării aflându-se sub apele lacului de acumulare Porțile de Fier I.

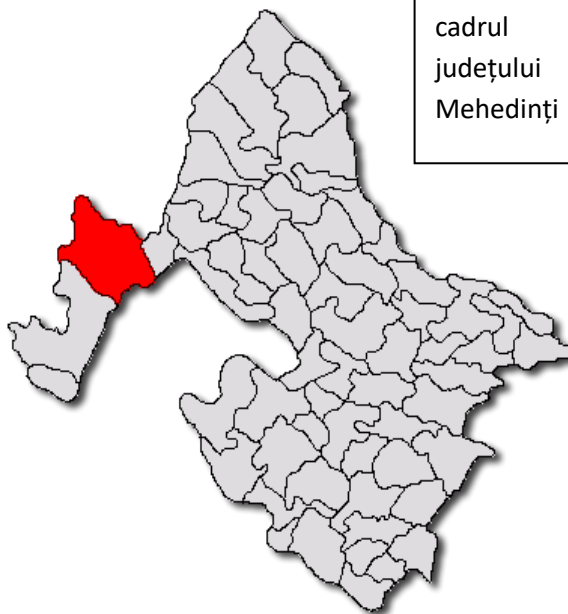

Figura 1
Localizarea
comunei în
cadrul
județului
Mehedinți

Întreaga comunitate rezultată după strămutare și-a menținut unitatea și identitatea, locuitorii construindu-și locuințele la fel cum le-au avut în vatra veche, în stil bănățean sau cărășean, cu influență austro-ungară. Casele au o arhitectură repetată sau multiplicată: o intrare specifică, denumită „sub poartă“, camere de locuit și curte interioară.

Așezarea geografică a comunei este la intrarea în Clisura Dunării străjuită de masivele muntoase Ciucarul Mic și Ciucarul Mare (terminații sud-estice ale Munților Almăjului, cunoscuți și ca Munții Clisurii) și masivele muntoase sârbe numite Veliki și Mali Strbok. Munții Clisurii se caracterizează printr-o fragmentare accentuată, urmare a unei denivelări de peste 600-700 metri, impusă de nivelul de bază al Dunării la Cazane.

Comuna este străbătută de la nord la sud de râul Eșelnița, pârâul Mala și pârâul Mraconia, toate cu izvoarele în Munții Almăjului și vărsarea în Dunăre. Întreg teritoriul comunei este cuprins în Parcul Natural “Porțile de Fier” ce se desfășoară pe malul Dunării între Baziaș și Gura Văii.

Suprafața totală a teritoriului comunei este de 18.072 ha și 7588 mp, din care intravilan 235 ha.

Clima este temperat continentală cu ierni blânde și veri călduroase nu foarte bogate în precipitații, cu mari influențe mediteraneene datorate culoarului Cazanele Dunării. Blândețea anotimpurilor, alături de calitatea aerului și a mediului, datorate în bună măsură bazinelor hidrografice destul de mari și mai ales pădurilor întinse, conferă zonei un grad de poluare foarte redus.

Caracteristicile principale ale climei în localitate sunt:

- temperatura aerului cu valori medii: luna ianuarie: 0°C – 1,5°C și luna iulie: 23°C – 25°C;
- precipitațiile – media lunară 80-100 mm, media anuală fiind de 600-700 mm;
- direcția vânturilor dominante este V, N-V, datorită orientării culoarului Dunării.

Flora și fauna comunei Eșelnița este caracteristică Munților Almăjului. Pe solurile brune acide din zona înaltă a Munților Almăjului, sunt caracteristice pădurile de fag și poienile întinse, ocupate de pajiști cu păiuș roșu și iarba vântului. Caracteristice zonei sunt speciile de floră ocrotite prin lege: pinul de Banat, tisa, lealeua Cazanelor, ghimpele, brândușa galbenă.

Fauna din Munții Almăjului este alcătuită, în principal, din elemente central și est-europene venite în contact cu cele sudice, care ajung până aici datorită climatului cu nuanță mediteraneană. Pot fi întâlnite în pădurile din acest areal căprioare, vulpi roșcate, mistreți, lupi, urși, pisici sălbatice, râși, jderi de pădure, bursuci pârși, veverițe, iepuri de câmp.

În zonă se găsesc și numeroase specii de păsări. Dintre rarități, pot fi menționate potârnichea de stâncă (care găsește în defileul Dunării singurele locuri prielnice în țara noastră), vulturul alb egiptean (cuibărește în Cazane), egreta mică și rândunica de stâncă.

Două reptile rețin atenția în mod deosebit: broasca țestoasă de uscat, numită și țestoasa lui Hermann (prezentă numai în partea sud-estică a munților bănățeni) și vipera cu corn. Ihtiofauna cuprinde variate specii de pești, fiind dominată de mreană, cegă, clean, știucă, ghiborț și scoabar.

Resursele naturale ale subsolului sunt compuse din:

-minereuri neferoase: zăcăminte de minereuri de molibden;

-minereuri nemetalifere: cuarț (în Ogradena);

-roci utile: granit pentru construcții - zăcământ în exploatare pe valea Mala.

Cea mai importantă resursă a solului pe teritoriul comunei este pădurea care ocupă circa 80 % din totalul suprafeței administrative. Exploatarea masei lemnoase se realizează prin bazele din Orșova, Drobeta Turnu Severin, punctele de exploatare fiind situate pe valea Eșelniței și Mraconia.

În calitate de comună riverană Dunării, Eșelnița face parte din microregiunea Oltenia Danubius, alături de alte 19 localități din județele Mehedinți (Șvinița, Dubova, Orșova, Drobeta Turnu-Severin, Șimian), Dolj(Cetate, Calafat, Bistreț, Bechet, Dăbuleni, Piscu Vechi) și Olt (Corabia, Ianca, Gura Padinii, Orlea, Giuvărăști, Gîrcov, Grojdibodu, Vișina).

Parteneriatul semnat de primarii localităților componente vizează sprijinul reciproc în dezvoltare și atragerea turiștilor și investitorilor, dar și realizarea și implementarea unei strategii care să dezvolte microregiunea “Oltenia Danubius” în perioada de programare 2014-2020.

Capitolul 2

Structura socio-demografică a localității

2.1 Date generale privind populația

Datele statistice oficiale arată că populația comunei Eșelnița era, la nivelul anului 2014, de 3030 de persoane, reprezentând un procent de 1% din populația județului Mehedinți.

Din datele administrative rezultă faptul că fenomenul de scădere demografică s-a manifestat și la nivelul localității, ca și la nivel județean, regional și național, însă într-un ritm mai puțin accentuat.

Structura etnică a populației arată că majoritari sunt etnicii români - 2395 persoane (79%), urmași de rom - 572 persoane (18,8%), cehi - 48 persoane (1,6%), 10 etnici maghiari (0,3%), 3 etnici sârbi, 1 etnic german și 1 etnic ucrainean.

Din punct de vedere confesional, conform propriilor declarații, în comună sunt 2869 ortodocși, 109 catolici, 36 pentecostali, 12 adventiști de ziua a șaptea, 2 bapțiști, 1 martor al lui Iehova și 1 ateu.

Structura populației pe sexe este una echilibrată, numărul de bărbați și femei fiind aproximativ egal.

Analiza administrativă internă **pe grupe de vârstă** arată că circa 35% este populație tânără și este în continuă scădere, 35% este populație matură, în vârstă de muncă (30-65 ani), iar 30% este populație cu vârsta de peste 65 de ani. Este relevat un proces continuu de îmbătrânire al populației, grupele de vârstă mature fiind în creștere numerică față de populația tânără, de vârstă școlară.

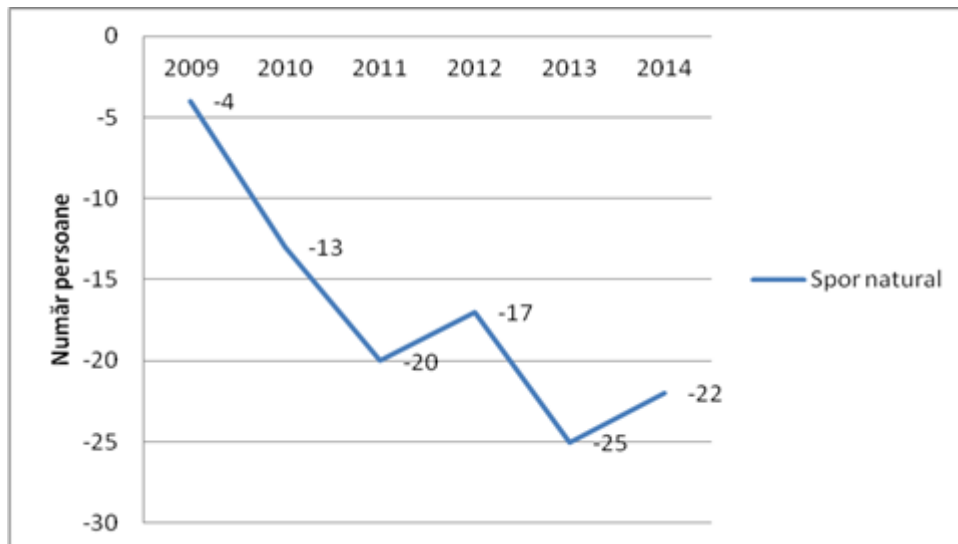
2.2 Mișcarea naturală a populației

Numărul de născuți vii (anexa nr. 2.2.1) la nivelul comunei a scăzut continuu în întreaga perioadă de analiză 2009-2014. Datele administrative ale comunei arată că, dacă în 2009, s-au născut 32 copii în Eșelnița, acest număr a scăzut drastic în anii 2013 (11 născuți) și în 2014 (12 născuți). De subliniat este faptul că la nivel statistic oficial mulți dintre copii figurează ca născuți în alte localități (de ex. Timișoara, Drobeta Turnu Severin, Orșova) însă ei locuiesc cu familiile pe teritoriul comunei.

Numărul de persoane decedate (anexa nr. 2.2.2) are o evoluție ascendentă în perioada 2009-2011 (de la 36 la 43 de persoane) și scade în perioada 2012-2014 (de la 40 la 34 de persoane), chiar sub nivelul anului de referință 2009.

Pe fondul unei natalități menținute sub valorile mortalității, **sporul natural (anexa nr. 2.2.3)** a avut valori negative pe perioada de analiză, însă evoluția a fost fluctuantă. Situația cea mai defavorabilă se semnalează în anul 2013, când numărul de născuți a fost cel mai mic (11 născuți, față de 36 de decedați).

Figura 2.2.1 Sporul natural al populației la nivelul localității

2.3 Migrația la nivelul comunei

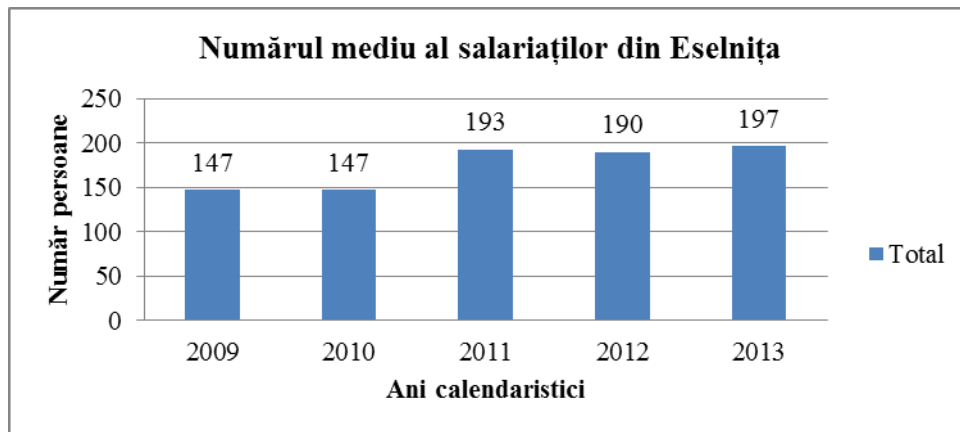
Acest fenomen este de mică amploare, deși soldul este negativ pe întreaga perioadă de analiză. În ceea ce privește **migrația internă determinată de schimbarea domiciliului (anexa nr. 2.3.1)**, cifrele arată că numărul plecaților din comună este în creștere față de numărul sosiților în întreaga perioadă 2007- 2013, pentru care deținem date. Statisticile oficiale privind migrația internațională sunt disponibile numai pentru anul 2012, când în comună s-a înregistrat 1 emigrant și 2 imigranți. La nivelul comunei nu sunt înregistrate multe cazuri de plecare la muncă în străinătate pentru o perioadă îndelungată, astfel încât putem vorbi de o stabilitate a populației din acest punct de vedere.

2.4 Forța de muncă

Numărul salariaților (anexa nr. 2.4.1) din unitățile economico-sociale din comună a fost în creștere în perioada 2009-2013, conform datelor statistice oficiale disponibile, acest fapt datorându-se în principal dezvoltării sectorului turism în zona localității. Creșterea cea mai accentuată a avut loc în perioada 2010-2011 (cu 31%).

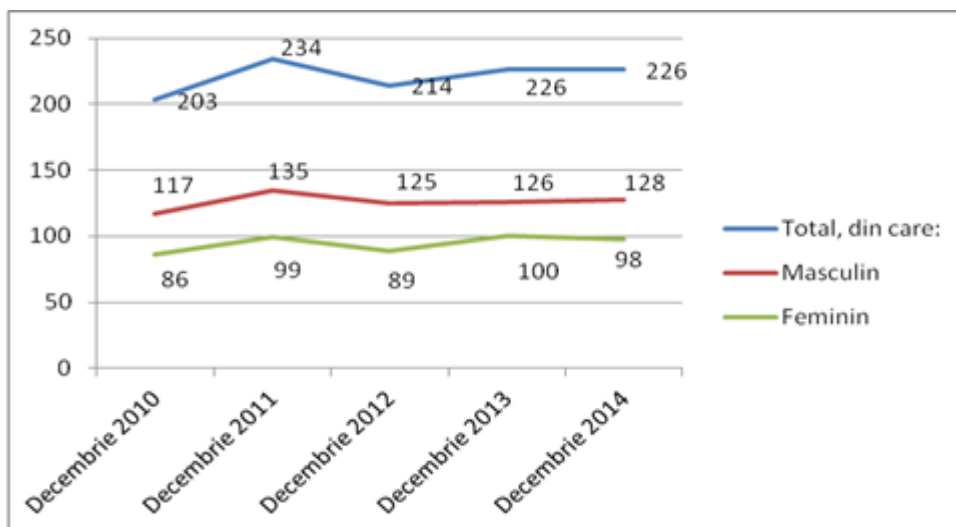
Populația în vârstă de muncă din localitate își desfășoară activitatea atât în comună, cât și în afara ei, în unități economice din localitățile învecinate: Orșova, Drobeta Turnu Severin, Dubova, Moldova Nouă.

Figura 2.4.1 Evoluția numărului de salariați la nivelul comunei

Analiza numărului șomerilor înregistrați la AJOFM Mehedinți (anexa nr. 2.4.2), relevă faptul că șomajul este mai răspândit în rândul populației masculine a comunei și mai scăzut în rândul femeilor din Eșelnița. Un semnal îngrijrătoare este dat de nivelul șomajului înregistrat în lunile ianuarie-martie 2015, când numărul a fost în creștere continuă atât față de anul anterior, cât și de la o lună la alta. Sunt necesare măsuri active de ocupare la nivelul comunei pentru ca acest număr să scadă în perioada următoare.

Figura 2.4.2 Evoluția numărului de șomeri înregistrați la nivelul localității

2.5 Beneficiarii de ajutor social la nivelul comunei (anexa nr. 2.5.1)

Venitul minim garantat reprezintă o formă de asistență socială și se asigură prin acordarea unui ajutor social lunar pentru persoanele în dificultate, care îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația națională. În Eșelnița beneficiarii de ajutor social au reprezentat circa 4% din totalul populației în anul 2010, scăzând continuu până în 2012, pentru ca în anii 2013 și 2014 să crească ușor.

Necesitatea îmbunătățirii permanente a sistemului de protecție socială constituie o problemă importantă, pentru autoritatea publică locală aceasta fiind o prioritate. De altfel și la

nivel național și județean unul din obiectivele principale este adoptarea unor măsuri destinate combaterii sărăciei, având în vedere că una din țintele asumate de România în cadrul Strategiei Europa 2020, este să reducă numărul de persoane aflate în situație de risc de sărăcie și excluziune socială cu 580.000 persoane până în 2020. Se impune astfel, din punct de vedere social, îmbunătățirea serviciilor care vor trebui integrate într-o politică coerentă, bazată pe o abordare incluzivă proiectată să sprijine persoanele în cadrul familiilor și al comunităților (conform Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2014-2020).

Capitolul 3

Economia locală

Dezvoltarea economică a unei localități din mediul rural este influențată de o serie de factori care țin de așezarea geografică, infrastructura de acces și cea interioară a localității, resursa umană disponibilă, sau spiritul antreprenorial al locuitorilor.

3.1 Agricultură

Fondul funciar al comunei este în prezent de 18072 ha și 7588 m², pădurile și vegetația forestieră ocupând cea mai mare suprafață din extravilan, 14399 ha (80 %), iar cea mai parte dintre ele fiind pe teritoriul Parcului Național Porțile de Fier.

Din cauza faptului că suprafața agricolă este foarte redusă, circa 8% din total, iar terenul arabil este și mai puțin, respectiv 0,6% din total (107 ha), nu se pot realiza culturi în regim extensiv, agricultura care se face pe aceste meleaguri este numai în exploatații particulare individuale mici, în scopul asigurării într-o mică măsură a nevoilor gospodăriei. Principalele culturi sunt porumbul și cartoful.

Creșterea animalelor este deasemenea foarte puțin dezvoltată, dispunerea caselor nepermițând amenajarea de sectoare zootehnice dezvoltate, ci numai pentru consum propriu.

În gospodăriile individuale se cresc: porcine, ovine, caprine, cabaline, iepuri, păsări, albine, în sprijin venind suprafața de pășuni și fânețe care asigură în mare măsură nutrețurile.

În comună există 15 agenți economici care au ca obiect de activitate CAEN Agricultură, silvicultura și pescuitul (**anexa nr.3.2.1**), cea mai mare parte fiind pescari autorizați.

Legat activitățile agricole s-au dezvoltat de-a lungul timpului și o serie de îndeletniciri (mesteșuguri) specifice, unele dintre ele nemaifiind practicate în prezent.

Pe lângă animalele care produc și asigură hrana familiei, oamenii cresc și animale de tracțiune și povară, caii, care îi ajută în muncile pentru agricultură.

Aceștia trebuie întreținuți prin potcovirea lor periodică, ceea ce a dus la dezvoltarea meșteșugului de a face potcoave și de a potcovi cu ele cabalinele, persoana respectivă fiind și fierar și potcovar.

Pentru repararea atelajelor agricole folosite în agricultură, s-a menținut meșteșugul rotăritului, pentru construcția și reparația părților componente ale căruțelor.

O altă îndeletnicire a oamenilor din comunitatea din Eșelnița fabricarea cărămizii. Deși a apărut ca necesitate în perioada anilor de strămutare a satelor dunărene și a avut o dezvoltare considerabilă în anii reconstrucției noii localități, ea se mai practică și astăzi. Din frământarea și turnarea pământului lutos care se găsește din abundență în zonă și prin arderea în "cupatoare de cărămidă", rezultă materialul și produsul folosit în construcția de case.

O lungă perioadă de timp locuitorii și-au întreținut familiile din practicarea unei îndeletniciri proprii numai acestei zone a Cazanelor Mici: "pescuitul la socoviște".

Socoviștea este o plută special construită din bile de brad legate între ele, având pe o latură o plasă de pescuit prinsă de două bețe așezate în cruce și curbate (arcuite) și fiind acționată de un drug de lemn (sul) legat la un capăt de un lanț. Plasa se lasă în apă și se ridică periodic. Pluta este așezată pe apă într-un loc unde apa se rotește, face "ochiuri de apă" și astfel bancul de pește este împins în plasă. De regulă, în acest fel se prind pești mici "obletii" sau "obletori". În prezent această îndeletnicire nu se mai practică.

Aceste meșteșuguri, deși în trecut au avut o largă răspândire, nu mai sunt întâlnite acum în multe localități din țară, fie din cauză că nu mai are cine să le practice, fie că și-au pierdut "obiectul" de activitate.

Faptul că în Eșelnița se mai găsesc persoane care sunt cunoscătoare de astfel de meșteșuguri poate fi folosit în sprijinul promovării meseriilor tradiționale ale comunei, știut fiind faptul că stârnesc un viu interes pentru turiștii din țară și străinătate, interesați de modul de menținere a identității proprii a comunităților.

3.2 Alte activități economice

Analiza informațiilor referitoare la agenții economici înregistrați în comună (**anexa nr. 3.2.1**) relevă următoarele aspecte:

- predomină microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii, iar principalele activități economice sunt cele din domeniul serviciilor, fenomen similar mediului rural din întreaga țară;

- marea majoritate a agenților economici au mai puțin de 50 de angajați, o singură întreprindere din industria prelucrătoare prezentă în comună având mai mult de 50 de angajați și încadrându-se în categoria celor mijlocii;

- numai 2 agenți economici desfășoară activitate în domeniul construcții, deși în toată zona se construiește masiv;

- nu există nici un agent economic în domeniul transport cu toate că pe traseul Orșova-Moldova Nouă nu sunt mulți operatori care desfășoară această activitate.

Ca activități economice predomină comerțul și categoria hoteluri și restaurante, domenii promovate la nivelul localității în scopul declarat al dezvoltării accentuate a turismului în zonă.

Analizele autorităților locale au arătat că singura modalitate de a dezvolta din punct de vedere economic comuna și, în același timp, de a asigura un nivel de trai decent locuitorilor ei, este încurajarea activităților turistice, atragerea investitorilor din acest domeniu și promovarea lor, atât în țară, cât și în afara ei. Fondurile europene au fost, din acest punct de vedere, un mijloc eficient de a desfășura o serie de activități care alfel nu ar putut fi susținute financiar și a fost folosită oportunitatea pentru a depune și implementa proiecte prin care se dorește dezvoltarea și creșterea economică, asigurând în același timp infrastructura necesară:

-”Cooperare în afaceri la Porțile de Fier” - înființarea unui Centru de afaceri internațional pentru domeniul turism, proiect prin Programul PHARE CBC România-Serbia, în perioada 02.09.2008-30.10.2010;

-”Rețea de canalizare și Stație de epurare și Înființare Rețele Distribuție Apă în comuna Eșelnița, județul Mehedinți”, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, în perioada 30.08.2008-13.08.2010

-”Branșamente Alimentare cu Apă și Racorduri Canalizare în comuna Eșelnița, județul Mehedinți”, prin Administrația Fondului pentru Mediu, desfășurat în perioada 06.04.2012-06.12.2015

-”Înființare Centrul Local de Promovarea și Informare Turistică în comuna Eșelnița, județul Mehedinți”, finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, în perioada 27.04.2010-30.09.2015;

-”Clisura Dunării-Eșelnița, obiective cu un potențial turistic neexplorat la adevărata valoare. Promovarea obiectivelor turistice unice la nivel european prin metode de marketing specific și promovarea turistică vizând creșterea cu 25% a numărului de vizitatori și turismului local și regional”, finanțat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, în perioada 25.07.2011-25.07-2015.

Se are în vedere intensificarea schimburilor comerciale cu Serbia, mai ales ținând cont de faptul că țara vecină este în negocieri pentru aderarea la Uniunea Europeană și are în România un aliat și un susținător în acest demers.

La nivelul comunei este încurajat spiritul antreprenorial, în special al tinerilor, pentru a rămâne în locurile unde s-au născut, iar Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013 a fost văzut ca oportunitate în acest sens.

Astfel, în Eșelnița, au fost depuse pentru perioada de programare 2007-2013 un număr de 17 proiecte, după cum urmează:

- 10 proiecte pe măsura M141 "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență"
- 1 proiect pe măsura M112 "Instalarea tinerilor fermieri"
- 1 proiect pe măsura M312 "Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi"
- 4 proiecte pe Măsura 313 "Încurajarea activităților turistice"
- 1 proiect pe Măsura 322 "Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale".

Dintre acestea, 15 au fost implementate de particulari și 2 de către autoritățile publice locale.

Având în vedere noile prevederi ale PNDR 2014-2020 și ținând cont de experiența trecută, valorificarea oportunităților de finanțare viitoare va trebui să constituie o permanentă preocupare a comunității eșelnițene.

Capitolul 4

Infrastructura tehnico-edilitară și social-administrativă

4.1 Infrastructura de transport

Comuna Eșelnița dispune de o **rețea de drumuri publice** în lungime totală de 28,5 km, din care 15 sunt reprezentați de drumul național DN 57, modernizat pe întreaga distanță care parcurge localitatea. Străzile localității se constituie în infrastructura rutieră internă cu lungime totală de 13,5 km. Acestea sunt nemodernizate și au nevoie urgentă de lucrări de consolidare și modernizare, având în vedere și distrugerile însemnate provocate de inundații, atât la structura de bază, trotuare cât și la lucrările de artă de pe trasee (poduri, podețe).

Accesul direct în comuna Eșelnița se realizează numai pe căi rutiere, legătura cu vecinii fiind asigurată prin:

- DN6 (E70) - DN57 Drobeta Turnu-Severin – Orșova – Dubova;
- DN67 - DN6 Târgu-Jiu – Orlova – Eșelnița;
- DN6 (E70) – DN57 (dinspre Vest) Timișoara – Caransebeș – Orșova – Eșelnița;
- DN57 Timișoara – Oravița – Moldova Nouă – Șvinița – Dubova.

Pe calea ferată, legătura se poate realiza pe magistrala 900 (București – Timișoara), fără acces direct, din stațiile Drobeta Turnu-Severin, Orșova sau Reșița continuarea călătoriei realizându-se tot pe căile rutiere menționate.

4.2 Infrastructura de utilități

Comuna Eșelnița dispune de **alimentare cu apă potabilă** în rețea simplă de distribuție cu o lungime de 12,7 km și de stație de epurare a apei cu o capacitate de 606 m³/zi. În paralel cu rețeaua de distribuție, este realizată și rețeaua de canalizare în lungime de 11,1 km de conducte.

Actuala rețea de distribuție a apei potabile este modernizată printr-un proiect finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, în valoare de peste 3 milioane euro. Prin același proiect a fost construită și stația de epurare a apei și rețeaua de canalizare.

Branșarea la rețea pentru toți consumatorii și racordarea la rețeaua de canalizare sunt finanțate printr-un alt proiect care are ca termen de finalizare luna decembrie 2015.

La nivelul comunei **nu există alimentare cu gaze naturale**, aceasta fiind o situație aproape generalizată, de altfel, la nivelul județului. Nicio localitate din mediul rural nu deține rețea de alimentare cu gaz, iar în mediul urban există numai 24 de km de conducte de alimentare cu acest tip de combustibil, în Drobeta Turnu Severin, insuficient pentru necesitățile locuitorilor.

Încălzirea locuințelor și prepararea hranei în Eșelnița se realizează cu combustibili solizi, sau cu butelii de gaz petrolier lichefiat (GPL).

Alimentarea cu energie electrică este realizată la nivelul întregii comune prin rețea modernizată, cele mai recente lucrări fiind extinderea rețelelor electrice în zonele Mraconia, Ogradena, Mala, Dorca, zona Portului, zona Crivița, zona Teacsurii și deasemenea montarea de surse noi de iluminat stradal.

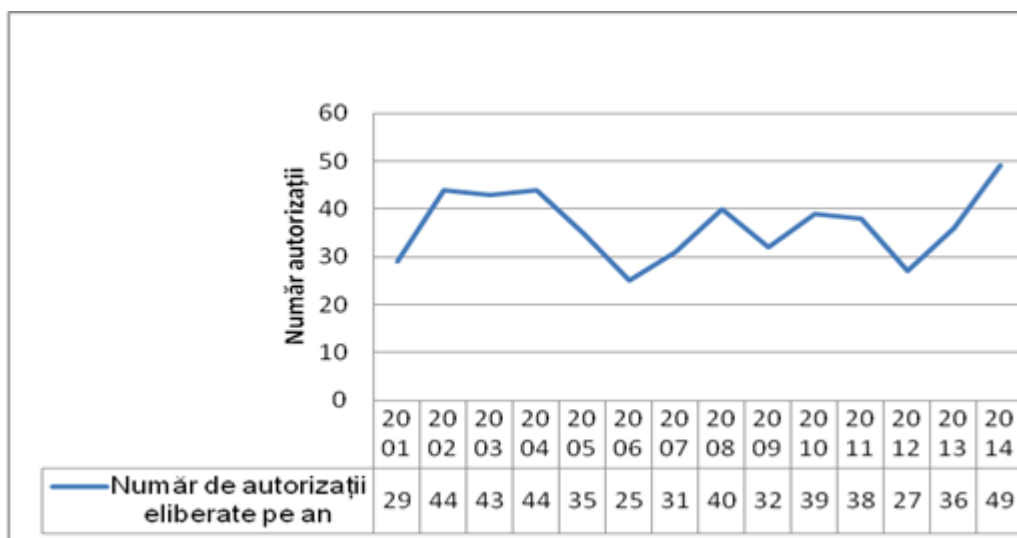
Infrastructura de telecomunicații este reprezentată atât prin rețeaua de telefonie fixă a operatorului național TELEKOM cât și prin rețelele de telefonie mobilă ORANGE, VODAFONE, TELEKOM Mobile, acestea din urmă deținând un număr important de utilizatori.

4.3 Locuințele din comună

Fondul de locuințe din comună a crescut odată cu dezvoltarea zonei ca atracție turistică, recunoscându-i-se frumusețea și pitorescul, mediul curat și oamenii primitori. Din statistica administrativă internă a Primăriei, în perioada 2001-2014 au fost eliberate un număr total de 512 autorizații de construire, media pe an fiind de peste 36 de noi construcții.

Evoluția numărului de **autorizații de construire** eliberate anual în perioada 2001-2014 (**anexa nr. 4.3.1**) a fost fluctuantă, vorbim de o ușoară scădere în perioada 2005-2006 și în anul 2012, însă s-a menținut la unul dintre cele mai ridicate niveluri din județ.

Figura nr. 4.3.1 Evoluția numărului de autorizații de construire la nivelul localității

Sursa: Primăria Eșelnița

Numeroase case de vacanță au fost construite, contribuind astfel la creșterea numărului de spații de locuit. Se poate vorbi de o "explozie" de spații de locuit pe teritoriul administrativ al Eșelniței.

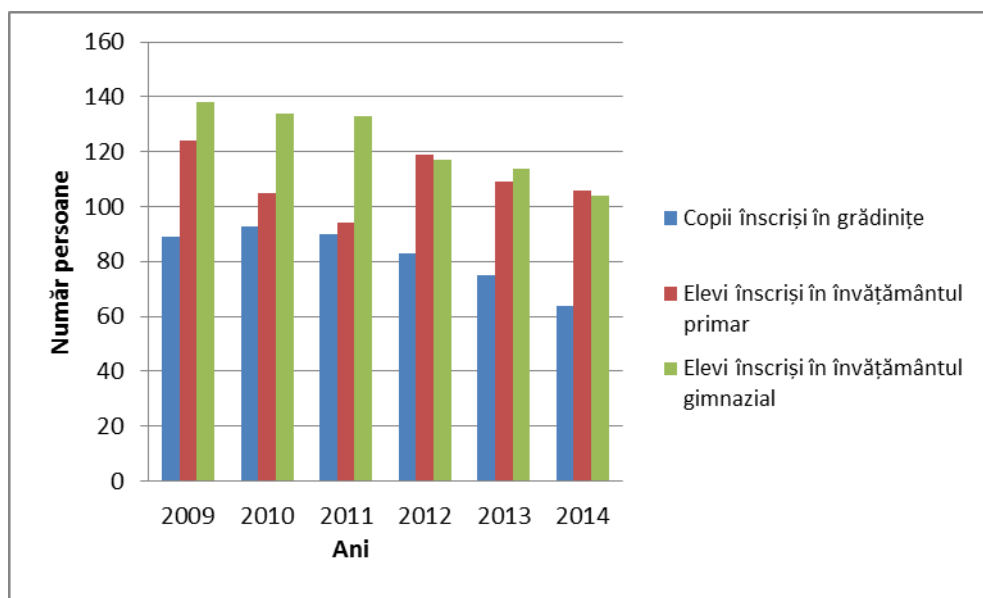
4.4 Infrastructura socio-educativă

Pentru populația de vârstă școlară și preșcolară funcționează în comună o școală gimnazială în structura ei funcționând și o grădiniță, însă în clădire separată, dotate la standardele optime pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ.

În școală, pe lângă sălile de clasă, sunt amenajate un centru de documentare și informare cu 4 calculatoare conectate la internet și o bibliotecă. Cabinetul de informatică este dotat cu 24 de calculatoare conectate la internet. Școala are încălzire centrală pe lemne și sală de sport modernă. Ca facilitate pentru elevii din comuna învecinată Dubova care vin în Eșelnița pentru a studia la clasele V-VIII, a fost achiziționat un microbuz nou pentru transportul acestora. Grădinița de copii beneficiază de o instalație sanitară nouă și modernă, încălzire centrală cu lemne și parc de joacă în curtea interioară.

Pe fondul general de scădere demografică a scăzut însă și populația tânără care frecventează grădinița și cursurile primare și gimnaziale în localitate. În perioada 2009-2014 scăderea a fost continuă, cea mai accentuată fiind pe segmentul de învățământ gimnazial urmat de segmentul preșcolar (**anexa nr.4.4.1**).

Figura 4.4.1 Evoluția populației școlare la nivelul localității

Numărul cadrelor didactice din comună a scăzut deasemenea în perioada 2009-2014, având în vedere scăderea populației școlare și preșcolare, așa cum este prezentat în continuare:

Tabel 4.4.2 Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de instruire la nivelul localității

UM: Număr persoane

Niveluri de instruire	Ani					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total, din care:	24	24	22	21	20	19
Învățământ preșcolar	4	4	4	4	4	3
Învățământ primar	8	6	5	6	5	5
Învățământ gimnazial	12	14	13	11	11	11

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO online și date administrative

4.5 Infrastructura de sănătate

Pentru asigurarea nevoilor medicale ale locuitorilor, în comună funcționează 2 cabinete de medicină de familie, în care își desfășoară activitatea 2 medici și 4 asistenți medicali.

Începând din anul 2011 a fost deschisă și o farmacie, în proprietate privată, deservită de un farmacist.

4.6 Infrastructura administrativă

Activitatea administrației publice Eșelnița se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit, în conformitate cu Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Conform aceluiași reglementări, Consiliul local, ca autoritate deliberativă și Primarul, ca autoritate executivă, aleși prin vot universal, direct, egal, secret și liber exprimat, reprezintă autoritățile la nivel local și au un mandat de 4 ani.

Consiliul local Eșelnița este constituit din 13 consilieri, organizați în 3 comisii de specialitate:

Din rândul consilierilor a fost ales viceprimarul, în condițiile legii, durata mandatului său fiind egală cu cea a mandatului consiliului local.

Comuna are deasemenea un secretar, cu statut de personal contractual.

Primarul, viceprimarul și secretarul constituie în mod efectiv, echipa de conducere operativă a comunei.

Pentru exercitarea competențelor legale, Consiliul local își desfășoară activitatea prin aparatul de specialitate, subordonat primarului comunei.

În răspunderea Primăriei intră și administrarea clădirilor cu statut public din comună și anume:

- Localul Primăriei;
- Școala gimnazială;
- Grădinița de copii;
- Căminul cultural;
- Dispensarul medical.

Pentru dezvoltarea comunității, autoritățile locale au încheiat o serie de parteneriate care au rolul de a conferi o mai puternică susținere financiară și din punct de vedere al promovării acțiunilor și proiectelor avute în vedere.

Comuna Eșelnița face parte, prin reprezentanții săi, din următoarele asociații/parteneriate:

- Grupul de Acțiune Locală (GAL) ”Clisura Dunării”;
- Microregiunea Oltenia Danubius;

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Cazanele din Mehedinți";
- Asociația pentru Dezvoltarea Comunității Eșelnița "Cazanele Dunării";
- Asociația de Turism și Agrement "Cazanele Dunării".

Capitolul 5

Potențialul turistic al zonei

Așezarea geografică actuală a comunei Eșelnița, pe malul Dunării, într-un cadru natural de unică frumusețe pus în valoare în ultimii ani și sprijinit prin eforturile edililor de a asigura condiții propice dezvoltării, constituie atu-urile principale în dezvoltarea turismului în acest colț de lume.

Potențialul turistic este extraordinar de bogat, în zonă putând fi practicate variate forme de turism, contribuind astfel la dezvoltarea economică și la îmbunătățirea nivelului de trai a locuitorilor comunei.

5. 1 Potențialul turistic al cadrului natural

Poziționarea comunei într-un cadru natural de excepție, în care se îmbină armonios toate formele de relief, susținute la sud de Dunăre, într-un climat blând și un mediu lipsit de poluare, oferă celor care vin în zonă posibilități de a petrece a timpului liber, pe cât de relaxant, pe atât de interesant.

Rezervația Cazanelor care face parte din Parcul Natural Porțile de Fier poate fi descoperită și explorată fie la pas, fie pe apă, având ca punct de pornire comuna Eșelnița. Pe întreg teritoriul parcului remarcabila frumusețe a peisajelor și diversitatea biologică pot fi valorificate în condițiile păstrării nealterate a tradițiilor. Este permisă desfășurarea activităților tradiționale practicate de comunitățile din interiorul parcului și din imediata vecinătate a acestuia, printre care și activitățile turistice și de recreere, în condițiile protejării și conservării diversității biologice, etnofolclorice, culturale și a elementelor de peisaj. Deasemenea se urmărește dezvoltarea unor relații armonioase între natură și societate, prin promovarea folosințelor tradiționale ale terenurilor și resurselor teritoriale fără impact asupra mediului.

Clima temperat-continentală, cu puternice influențe mediteraneene aduce masele de aer mai umede și calde îndeosebi în perioada rece a anului. În consecință iernile sunt mai calde, cu precipitații lichide mari sub formă de lapoviță, ninsori și fenomene de îngheț mai puțin frecvente și intense.

Rețeaua hidrografică de ape curgătoare a comunei este dominată de **Dunăre**, al doilea fluviu în Europa ca lungime și debit, după Volga. Din totalul de 2860 km lungime, 195 km sunt granița naturală a județului Mehedinți cu Serbia și Bulgaria. Pe teritoriul românesc intră prin localitatea Baziaș, sectorul inferior al Dunării (cel românesc), în lungime de 1075 km, începând cu spectaculosul și impresionantul defileu Porțile de Fier, lung de 144 km, care străbate sud-vestul Carpaților Meridionali, având pe o porțiune de 9 km lungime, Cazane, caracter de vale transversală, cu versanți calcaroși, abrupti.

Flora și fauna protejate în cadrul Parcului Natural Porțile de Fier pot fi admirate, în condițiile protejării speciilor care sunt întâlnite numai aici.

Principalele obiective turistice naturale sunt:

-Centrul de Monitorizare a Habitatelor și Speciilor Eșelnița – centrul aparține Universității din București și a fost creat de Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact în cadrul proiectului LIFE00/NAT/RO/7171, inițial purtând denumirea de Centrul de Creștere în Captivitate a Țestoasei lui Hermann;

-Rezervația Naturală “Cazanele Dunării” – monument al naturii reprezentat de zona defileului Dunării la trecerea prin Carpați, în lungime de 9 km, cuprinsă între localitățile Dubova (în amonte) și Eșelnița (în aval).

Prin Cazanele Dunării se înțelege porțiunea de defileu cuprinsă între gurile de vărsare a râurilor Plavisevița (în sud) și Ogradena (în nord), formând o unitate geomorfologică bine individualizată. Bazinetul miocen de la Dubova împarte Cazanele Dunării în două porțiuni distincte: Cazanele Mari și Cazanele Mici. Între bazinetul Dubovei și Plavisevița sunt Cazanele Mari. Cu o lungime de 3,8 km, ele sunt formate din Dealul Ciucaru Mare (318 m), ai carui pereți abrupti mărginesc latura stângă a fluviului și din Dealul Stirbatul Mare (768 m) situat pe teritoriul Serbiei. Între bazinetul Dubovei și Ogradena se află Cazanele Mici, având 3,6 km lungime. Ele sunt alcătuite din Dealul Ciucaru Mic (313 m) și Dealul Stirbatul Mic pe teritoriul Serbiei (626 m).

Zona a fost declarată monument unic al naturii în Europa. Înaintea construirii barajului de la Porțile de Fier, lățimea minimă a fluviului era de 150 m. Întrucât debitul de apă trebuie să treacă prin această “spărtură” adâncimea apei atinge, în unele locuri 100 m, iar curenții din adâncuri sunt extrem de puternici, suprafața apei fiind aparent de fierbere, de aici și denumirea de “Cazane”. Barajul a mai încetinit din viteza curentului, care depășea 5 m/s (18 km/h). De o parte și de alta a Dunării trec drumuri, prin multe tuneluri pe malul sârbesc, săpate în stâncă pe malul românesc, cu porțiuni deseori deosebit de înguste;

-Valea râului Mraconia, afluent al Dunării- la vărsare în Dunăre (zona Cazane) se formează un superb estuar (Golful Mraconia), unde campează numeroși turiști care desfășoară activități de pescuit sportiv, înot sau alte sporturi nautice;

Denumirea de Mraconia a râului și a locului de vărsare a acestuia în Dunăre este considerată a avea semnificația de întunecat, ascuns, ambele semnificații, fie că ne referim la caracteristicile locului, fie la istoria sa, au acoperire în realitate. Locul, ascuns în spatele unor chei înguste, deși deschis dincolo de acestea, din cauza munților împăduriți care-l înconjoară pare să nu beneficieze de toată lumina soarelui dimineața și seara;

Eșelnița dispune și o zonă cinegetică unde poate fi practică vânătoarea, principalele specii fiind cărpriorul și mistrețul.

5.2 Potențialul turistic antropic

Este constituit din totalitatea resurselor turistice rezultate ale creației umane pe plan cultural-istoric și tehnico-economic din zonă și care sunt considerate ca având valoare turistică sau constituind bază de existență pentru turism.

Obiectivele turistice antropice existente în prezent au fost ridicate de oameni în alte scopuri, însă au ajuns în ipostaza de „potențial turistic” treptat, pe măsură ce au devenit reprezentative pentru acest teritoriu sau etapă istorică, socială, culturală sau tehnică. Îndeplinind această condiție ele au rolul de a reîmprospăta memoria socială a vizitatorului.

Principalele obiective turistice antropice sunt:

-Bustul regelui dacilor Decebalus Rex – sculptat în blocul de calcar de câteva zeci de tone, în zona cataractelor de la Cazanele Mici (golful Mraconia), pe malul stâng al Dunării, unde adâncimea fluviului este cea mai mare: 120 de metri. Executarea acestei lucrări s-a desfășurat sub conducerea sculptorului român Florin Cotarcea, ea realizându-se în ciuda pericolului reprezentat de înălțimi, căldură și vipere. Pe pontonul din golful Mraconia unde se află sculptura se poate ajunge doar cu barca.

Ideea construirii acestei statui i-a aparținut omului de afaceri român Iosif Constantin Drăgan și a durat 10 ani (1994-2004) pentru ca cei 12 sculptori-alpiniști să o termine.

Statuia lui Decebal este înaltă de 40 m și lată de 25 m. Ea a fost sculptată după modelul celei din stânca Muntelui Rushmore și este cea mai mare statuie din Europa: are cu doar șase metri mai puțin decât Statuia Libertății, cu opt mai mult decât monumentul lui Christos din Rio de Janeiro, dar cu aproximativ 10 metri mai mult decât înălțimea legendarului Colos din Rhodos.

Prin construcția acestei statui modelate în munte, inițiatorul a dorit să comemoreze, dar să și demonstreze contribuția românilor la formarea culturilor europene, pornind de la premisa că identitatea culturală a românilor poate fi definită în primul rând prin componența sa daco-tracă.

-Muzeul etnografic Doina si Teodor Grigore – este primul muzeu particular din Mehedinți, se află chiar în comuna Eșelnița și adăpostește o vastă colecție de costume populare din toate zonele țării cuprinzând peste 1000 piese. Pe lângă aceste exponate se mai pot vedea piese de mobilier, ocupații tradiționale, ceramică, icoane, fotografii din satele Eșelnița, Dubova, Ogradena. Majoritatea obiectelor și articolelor de artă populară provin din donațiile pe care le-au făcut oamenii din localitățile de sud-vest ale județului. Cei doi proprietari ai muzeului au dorit să salveze tradițiile și meșteșugurile tradiționale care au fost abandonate sau sunt pe cale de dispariție, acesta fiind motivul pentru care l-au înființat.

-Muzeul Parohial Eșelnița înființat în perioada 1990- 1996 pe lângă Biserica Ortodoxă din localitate și își datorează existența preotului paroh Sever Negrescu și donatorilor particulari. Cuprinde bunuri de patrimoniu de excepțională valoare, provenind de la vetrele fostelor sate și biserici aflate de-a lungul Defileului Dunării: Tisovița, Plavișevița și Ogradena înghițite de ape, precum și a celor strămutate Dubova și Eșelnița, odată cu construirea sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier I.

Din colecția de icoane două se disting prin apariția Dunării în cadru. Unică și cu o puternică simbolistică este icoana Maicii Domnului cu pruncul Isus, înveșmântată în ie românească și purtând în mâna dreaptă o floare de crin. Icoana provine de la biserica din Ogradena și este datată în prima jumătate a sec. Al XVIII-lea. Cea de-a doua este lucrată în fir de aur pe goblen și îl reprezintă pe Mântuitorul Hristos, la picioarele căruia se văd fluviul Dunărea și o luntre cu pescari. De la vechea mănăstire Mraconia se păstrează ușile împărătești și o candelă. Cărți filigranate, manuscrise miniaturale, potire de argint, pisanii, un opaiț dacic și celelalte obiecte încărcate de vechime și de duhul apei, l-au inspirat pe preotul muzeograf să le strângă și să le reaseze sub numele "Muzeul din ape".

Muzeul Parohial, păstrează și importante mărturii despre viața ierarhului Iosif Traian Bădescu, Episcop de Caransebeș, primul episcop bănățean, a cărui activitate a rămas în conștiința tuturor ca fiind rodnică și trainică atât din punct de vedere spiritual, cât și administrativ. Episcopul a lăsat prin testament să fie înmormântat în satul în care a copilărit, Eșelnița și unde tatăl său a pastorit ca preot vreme de 50 ani.

Devine deja o tradiție organizarea de către Parohia ortodoxă Eșelnița a Școlii Parohiale de vară, la care participă tineri din Eșelnița dar și din alte localități din țară, eveniment în

cadru în care se desfășoară activități cu caracter educativ care împletesc cunoașterea și comuniunea (limbi străine, matematică, jurnalism, diagnoza unui cartier parohial, pelerinaje, jocuri, teatru, lecturi duhovnicești, istorie, cenaclu literar, geografie etc).

-Ruinele zidurilor mănăstirii Mracunea distrusă în repetate rânduri de hordurile otomane în expansiunea lor către Imperiul Habsburgic. Pe șoseaua Orșova – Moldova-Nouă, în Valea Mraconei din apropierea comunei Ogradena Veche, este situată această veche mănăstire, numită “Mracunea”. Vechiul lăcaș “stă” ascuns într-un loc pitoresc în fața fostului drum Traian de pe malul sârbesc, unde se afla “Tabula Traiana”. Zidurile vechii mănăstiri se văd când scad apele Dunării și implicit ale golfului din valea Mracunea.

-Tabula Traiana - monument sculptat în stâncă pe malul drept al Dunării vizibil de pe malul românesc în zona km 17. Tabula Traiana se află pe malul sârbesc, aproape de Cazanele Mici, în dreptul fostului așezământ al satului Ogradena. Pe malul opus trecea vechiul drum roman cu parapete de protecție. Tabula este fixată în piatră și pe ea sunt reprezentați doi delfini plutind și un vultur pe cer. Figurinele și ornamentele sunt sculptate în relief, iar scrisul este cioplit în piatră. Tabula Traiana a fost construită de romani, pentru a comemora obstacolele întâmpinate de armata romană la trecerea Dunării în anul 101 d.H., tabula amintind totodată de lucrările de anvergură efectuate de administrația romană în această regiune. De-a lungul timpului tabula a avut de suferit de pe urma intemperiilor naturii, ea fiind ridicată deasupra lacului de acumulare Porțile de Fier, odată cu construirea hidrocentralei Porțile de Fier I.

Evenimentele tradiționale, așa numitele nedei, păstrează identitatea locuitorilor din aceste locuri, constituind un model de multiculturalism etnic. Ele sunt deja cunoscute în vestul țării și vor fi „îmbogățite“, astfel încât să devină la fel de faimoase ca alte serbări câmpenești din țară. Probabil Eșelnița este singura comună din țară cu 2 nedei, una de Sfântul Ilie, pe 20 iulie și una de Sfânta Maria Mare pe 15 august, păstrându-se astfel tradiția fiecăreia dintre cele 2 comune strămutate, Eșelnița și Ogradena.

Pe parcursul anului comunitatea din Eșelnița organizează și alte sărbători, cum ar fi : Ziua Dunării, balurile de Crăciun și de Bobotează, Ziua internațională a romilor, ș.a.

Aceste evenimente se pot constitui în cert punct de atracție turistică, similar cu alte sărbători de același tip.

5.3 Forme de turism practicabile în zonă

Prin patrimoniul natural și cultural pe care îl deține, comuna Eșelnița oferă posibilitatea dezvoltării unor variate de turism.

Turismul științific poate fi practicat datorită numeroșelor elemente vii de floră și faună endemică sau rară care au intrat în sfera de atenție a botaniștilor, entomologilor, zoologilor

Turismul cultural este o formă de turism care se adresează unei sfere mai largi de turiști și se realizează prin vizitarea obiectivelor patrimoniului istoric (vestigii arheologice, monumente, edificii religioase, muzee etnografice și de obiective de tehnică populară), vizitarea muzeelor, participarea la evenimente culturale (spectacole folclorice de muzică, dans, sărbători tradiționale, expoziții). Și această formă de turism se adresează unui public avizat și reprezintă o formă modernă de a petrece vacanța. Această formă de turism poate fi practică de-a lungul malului Dunării, putând fi observate obiectivele istorice importante tate pentru identitatea națională a românilor (Tabula Traiana, bustul regelui Decebal).

Turismul ecumenic sau monastic a apărut încă din evul mediu și s-a dezvoltat foarte puternic în timpurile moderne. Pelerinajul a condus la construirea de drumuri și așezări, a făcut să înflorească comerțul și industriile, a popularizat aspectele culturale ale acestora. După 1989, odată cu redobândirea libertății de credință, în zonă s-a manifestat o creștere a interesului pentru spiritualitatea religioasă materializată prin vizitarea așezămintelor de cult Mănăstirea Mraconia, biserica și muzeul parohial Eșelnița, dar și prin organizarea de activități educative cu caracter creștin.

Turismul de odihnă și recreere este practicat intens deoarece cadrul natural al zonei oferă condiții propice pentru dezvoltarea acestei forme de turism, cu atât mai mult cu cât aceasta formă de turism este și cea mai puțin costisitoare, adresându-se, practic tuturor categoriilor de turiști, indiferent de preocupări, pregătire, vârstă, religie sau resurse financiare. În funcție de modalitatea de practicare, caracteristice acestei forme de turism, sunt drumeția și turismul de relaxare. Cel mai spectaculos peisaj de pe întreg cursul Dunării este acela al Cazanelor Mari și Cazanelor Mici.

Turismul rural se definește prin petrecerea vacanței în spațiul rural. Această formă de turism este motivată de dorința de întoarcere la natură, la viața și obiceiurile tradiționale și presupune șederea în gospodăria țărănească (fermă sau pensiune agroturistică) sau într-o pensiune. Pentru a fi favorabile agroturismului, localitățile rurale trebuie să fie situate într-un mediu fără factori poluanți, deținătoare a unor valori etnofolclorice, culturale și tradiții sătești, cu un bogat trecut istoric sau a altor resurse turistice care permit realizarea unor oferte diversificate și personalizate. Comuna Eșelnița reprezintă una din zonele țării în care acest tip de turism se pot dezvolta.

Ecoturismul reprezintă vizitarea unei zone relativ neafectate de activitățile umane, cu un impact redus asupra mediului, care are o importantă componentă educațională și care oferă un beneficiu economic direct economiei și populației locale. În zona Eșelniței există numeroase pensiuni turistice și agroturistice care pot dezvolta un astfel de turism.

Birdwatching-ul este o formă de turism care se adresează celor pasionați de fotografierea și urmărirea comportamentului hrănirii, cuibării și zborului speciilor de păsări. Birdwatching-ul poate fi practicat fie din amenajări speciale cum ar fi turnurile sau observatoarele de păsări, fie direct, în habitatele caracteristice, fără amenajări speciale.

Această formă de turism poate fi practică și în împrejurimile comunei Eșelnița, unde se pot amenaja observatoare de păsări.

Silvoturismul este forma de turism care pune în valoare frumusețea peisajelor pădurilor, cu binecunoscuta varietate a structurilor, formelor și coloritului. Silvoturismul este practicat având ca bază cabanele și cantoanele sivice special amenajate în acest sens și se poate desfășura în siguranță sub îndrumarea personalului de teren al ocoalelor silvice sau a agenților de teren din parcurile naturale și naționale. Silvoturismul are ca forme înrudite **turismul cinegetic** (practicabil în zona Eșelnița) și **pescuitul sportiv** (în apele Dunării și în afluenții săi).

Speoturismul este una dintre formele de turism care poate valorifica potențialul geologic, speofaunistic, speopeisagistic al împrejurimilor Eșelniței, aici fiind situate și 2 dintre cele mai interesante peșteri, Ponicova și Veterani, fiecare dintre acestea având propriile legende și povești.

Cicloturismul este o formă tot mai răspândită de turism activ și care poate aduce mari beneficii cu minime eforturi de investiții, fiind totodată o activitate cu impact redus asupra mediului înconjurător.

Mountaine-bike este o formă de turism sportiv înrudit cu cicloturismul dar care este aplicată pe trasee speciale, de munte, cu biciclete echipate corespunzător, comuna putând dezvolta acest tip de turism datorită posibilității amenajării de astfel de trasee.

Turismul nautic este una dintre formele de turism cu cel mai mare impact, datorită existenței Dunării în imediata apropiere, combinat cu posibilitatea amenajării unui port pentru ambarcațiuni de agrement.

Turismul de croazieră în zonele turistice Porțile de Fier și Cazane este indisolubil legat de Dunăre, iar potențialul său este cu atât mai mare cu cât promovarea produsului turistic respectiv nu este suficient dezvoltată. Zona de clisură are toate atuurile pentru promovarea acestui tip de turism, iar croazierele organizate de alte țări europene pe Dunăre

pot constitui un punct de plecare în acest domeniu. Va fi însă strict necesară amenajarea unui port turistic la Drobeta Turnu Severin, de care poate beneficia și comuna Eșelnița.

5.4 Gradul de atractivitate turistică

În lucrarea ”Studiu privind dezvoltarea turismului la nivel regional”, beneficiar ADR SV Oltenia, este realizat un audit al atractivității în regiunea Sud Vest Oltenia, pe baza formulei indicelui de atractivitate turistică a Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism (INCDT). Conform acestui studiu, județul Mehedinți are cel mai înalt grad de atractivitate din întreaga regiune. S-au luat în calcul resursele turistice, baza tehnico-materială și infrastructura generală.

Acest grad înalt de atractivitate se datorează, în mare măsură și zonei turistice din comuna Eșelnița, atât prin numărul din ce în ce mai mare de structuri turistice de înaltă calitate, cât și prin promovarea asiduă în țară și în afara ei.

În ultimii ani, a crescut foarte mult interesul turiștilor pentru Clisura Dunării, fiind perioade în care pensiunile din această zonă au făcut cu greu față solicitărilor, apelând în acest sens la închirierea în regim hotelier a caselor de vacanță particulare construite în zonă.

În scopul promovării comunei ca atracție turistică, autoritățile publice locale implementează 2 proiecte finanțate prin fonduri europene, care au ca obiective susținerea unor ample campanii de promovare pentru potențialii turiști, inclusiv prin participarea la târgurile de profil. Aceste 2 proiecte sunt:

-”Înființarea Centrului Local de Promovarea și Informare Turistică în comuna Eșelnița, județul Mehedinți”, finanțat prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, în perioada 27.04.2010-30.09.2015;

-”Clisura Dunării-Eșelnița, obiective cu un potențial turistic neexplorat la adevărata valoare. Promovarea obiectivelor turistice unice la nivel european prin metode de marketing specific și promovarea turistică vizând creșterea cu 25% a numărului de vizitatori și turismului local și regional”, finanțat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, în perioada 25.07.2011-25.07-2015.

Capitolul 6

Analiza SWOT integrată

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Poziția geografică avantajoasă (în apropiere de municipiul Orșova, pe malul fluviului Dunărea) • Cadru natural dosebit și potențial turistic diversificat (Eselnița se află la intrarea în Clisura Dunării, la poalele munților Almăjului, face parte din parcul natural Porțile de Fier) • Prezența fluviului Dunărea în imediata vecinătate a comunei, cadru favorabil pentru dezvoltarea economică • Localitate de graniță cu cooperare de tradiție cu comunitățile sârbești vecine • Climă blândă, cu influențe mediteraneene și grad de poluare foarte redus • Resurse naturale ale solului (pădurile) și subsolului (minereuri) cu potențial exploatabil • Acces direct la drumul național (DN 57) care traversează comuna • Structură echilibrată pe sexe a populației comunei • Număr de decese în scădere în perioada 2012-2014 • Fenomenul migratoriu este de mică amploare • Număr de salariați în creștere în unitățile economice din comună • În comună există rețea de apă potabilă modernizată, stație de epurare și rețea de canalizare • Rețea modernizată pentru alimentare și distribuție de energie electrică	<ul style="list-style-type: none"> • Nu există legătură directă pe calea ferată • Apariția unui proces lent, dar constant de îmbătrânire demografică cu implicații negative pentru economie și societate • Spor natural negativ la nivelul comunei • Șomajul înregistrat în creștere în perioada 2012-2014 și în lunile ianuarie-martie 2015 • Numărul beneficiarilor de ajutor social în creștere în perioada 2012-2014 • Infrastructura rutieră internă nemodernizată (drumuri, alei, trotuare) • Nu există alimentare cu gaze naturale, situație generală în mediul rural din județ • Potențial redus pentru obținerea de produse agricole ecologice • Potențialul turistic neexploatat la maxim, în special în afara țării

<ul style="list-style-type: none"> • Fond de locuințe cu evoluție ascendentă <ul style="list-style-type: none"> • Școala gimnazială și grădinița dotate la standarde optime • Existența a 2 cabinete de medicină de familie și a unei farmacii, deservite de personal specializat • experiența anterioară a cooperării cu Bulgaria, Serbia • Implicarea autorităților în activitățile sociale • Sistem propriu de colectare a deșeurilor coroborat cu sistemul județean de colectare a deșeurilor 	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Comuna are posibilitatea de accesare de proiecte comune de dezvoltare prin parteneriatele existente • Posibilitate de asociere cu alte comunități din țară și de peste hotare pentru realizarea de proiecte comune • Fluviul Dunărea ca factor definitoriu în turism și transport • Potențial ridicat de dezvoltare a sectorului serviciilor, în special cele turistice • Posibilitatea de atragere a fondurilor structurale pentru perioada de programare 2014-2020 • Valorificarea surselor de energie regenerabilă în teritoriu • Zona de schimb intercultural între zona Olteniei și Banatului, fiind o zonă cu potențial turistic, cu o concentrare mare de elemente culturale, vestigii istorice și confluente multietnice • Protejarea mediului înconjurător prin curățarea cursurilor de apă și managementul eficient al deșeurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea ratei șomajului ca urmare a disponibilizărilor colective din zonă <ul style="list-style-type: none"> • Fenomene ale naturii (alunecări de teren, inundații) care nu pot fi prevăzute • Piața mai ieftină din Bulgaria și Serbia în ceea ce privește turismul și produsele agricole, precum și forța de muncă • Nivel scăzut de specializare a forței de muncă • Venituri scăzute ale populației <ul style="list-style-type: none"> • Indiferența locatarilor pentru protejarea mediului înconjurător și a apelor • Creșterea ponderii “muncii la negru” cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale

Capitolul 7

Viziune și obiective

Strategia de dezvoltare a comunei Eșelnița în perspectiva anului 2020 se bazează pe o viziune care urmărește evoluția din punct de vedere economic și social, prin valorificarea resurselor naturale, atragerea investițiilor și investitorilor, crearea/reabilitarea infrastructurii, punerea în valoare a poziției geografice și dezvoltarea turismului în deplin acord cu principiile dezvoltării durabile.

Mecanismele instituționale implicate în procesul de implementare al strategiei de dezvoltare vor ține cont permanent de interesele comunității și vor acționa în concordanță cu acestea.

Misiunea reprezentanților autorităților publice locale este să utilizeze toate pârghiile la îndemână pentru a continua transformarea localității într-una mai atractivă și mai prosperă prin diversificarea economiei locale și valorificarea avantajelor oferite de potențialul turistic ridicat.

În scopul creșterii economice vor fi utilizate toate oportunitățile de investiții și de finanțare a domeniilor prioritare prin fonduri nerambursabile, în condițiile valorificării parteneriatelor existente și având în vedere noi colaborări.

Susținerea investițiilor în infrastructura turistică și servicii turistice de calitate, ca alternativă viabilă la agricultura de semi-subsistență, va genera automat o creștere economică locală durabilă și totodată, o sporire a șanselor de creare și ocupare de noi locuri de muncă, ceea ce reprezintă certitudinea asigurării unei piețe a muncii atractivă și competitivă chiar și în mediul rural.

Va constitui prioritate promovarea în țară și în afara ei a zonei Clisura Dunării ca destinație turistică, ca premisă pentru dezvoltarea economică.

Transformarea localității se va realiza pe principii de dezvoltare durabilă garantându-se protecția factorilor de mediu și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale. Creșterea calității vieții, dezvoltarea infrastructurii de transport și revigorarea economiei locale vor deveni prioritare pentru următorii ani.

O atenție deosebită va fi acordată sprijinirii inițiativelor locale pentru creștere economică. Se va pune accent pe consilierea și accesul la informație al potențialilor investitori, crearea infrastructurii și cadrului propice pentru bazele unor noi afaceri.

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare a comunei Eșelnița în perioada 2015 - 2020 îl constituie **valorificarea tuturor resurselor pentru o creștere economică durabilă și îmbunătățirea calității vieții, în scopul transformării într-o localitate rurală cu o identitate proprie recunoscută la nivel regional, național și european.**

Obiective specifice(OS)

OS1. Reabilitarea/dezvoltarea infrastructurii de bază pentru creșterea accesibilității, a conectivității, atractivității comunei

OS2. Implementarea măsurilor de protecție a mediului și de prevenire a riscurilor de mediu și dezvoltarea sistemului de gestiune și control al factorilor de mediu și intervenții în situații de urgență;

OS3. Valorificarea superioară a resurselor proprii și crearea/modernizarea infrastructurilor necesare pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de îmbunătățire a calității vieții locuitorilor comunei;

OS4. Creșterea atractivității zonei ca destinație turistică prin gestionarea durabilă a resurselor naturale, dezvoltarea ecoturismului/ turismului rural și creșterea calității serviciilor oferite;

OS5. Întărirea capacității administrative, prin dezvoltarea resurselor umane în administrația publică, prin îmbunătățirea serviciilor publice și prin promovarea parteneriatelor la nivel județean, microregional și regional;

OS6. Intensificarea cooperării transfrontaliere, prin valorificarea durabilă a potențialului uman, material și a resurselor de mediu existente în zonele de graniță

Capitolul 8

Direcții strategice de intervenție, priorități, măsuri și planul de acțiune

Implementarea strategiei de dezvoltare a comunei Eșelnița se va realiza prin măsuri și acțiuni prioritizate în funcție de necesitățile imediate sau pe termen lung, dar și având în vedere oportunitățile de finanțare pentru perioada de programare 2020-2027.

Atingerea obiectivelor, stabilite în concordanță cu analiza SWOT și viziunea de dezvoltare a comunei, generează direcțiile de strategice de intervenție și măsurile/acțiunile subsumate acestora.

Măsurile și acțiunile sunt corelate cu cele prevăzute de strategiile elaborate la nivel județean, microregional și regional și au în vedere oportunitățile de finanțare oferite de perioada de programare 2020-2027.

Obiectivul general al strategiei de dezvoltare a comunei Eșelnița în perioada 2020 - 2027 îl constituie **valorificarea tuturor resurselor pentru o creștere economică durabilă și îmbunătățirea calității vieții, în scopul transformării într-o localitate rurală cu o identitate proprie recunoscută la nivel regional, național și european.**

Nr. crt.	Măsura/acțiunea	Entități implicate	Orizont de timp	Observații
OS1. Reabilitarea/dezvoltarea infrastructurii de bază pentru creșterea accesibilității, a conectivității și atractivității comunei				
1	Extinderea branșamentelor de alimentare cu apă și racorduri de canalizare în comună	Consiliul Local Primăria		
2	Extindere alimentare cu apă în comună,	Consiliul Local Primăria		
3	Extinderea și reabilitarea rețelei publice de transport și	Consiliul Local		

	distribuție/furnizare a energiei electrice de pe întreg teritoriul comunei	Primăria		
4	Extindere reabilitare, modernizare și eficientizare sistemului de iluminat public	Consiliul Local Primăria		
5	Reabilitarea străzilor de pe raza comunei, zona TEASCURI	Consiliul Local Primăria		
6	Reabilitarea obiectivelor/locuințelor din comună, distruse de calamitățile naturale	Consiliul Local Primăria		
7	Construcția, reabilitarea și consolidarea rețelei de poduri și podețe pe rețeaua de drumuri comunale	Consiliul Local Primăria		
8	Construcția, modernizarea aleilor pietonale, trotuarelor și pistelor pentru biciclete de pe raza comunei	Consiliul Local Primăria		
9	Reabilitarea construcțiilor hidrotehnice de acumulare și reglare a presiunii apei (castelele de apă)	Consiliul Local Primăria		
10	Extinderea rețelelor de utilități (apă, canalizare, energie electrică) în zona construcțiilor noi	Consiliul Local Primăria		
11	Investiții în infrastructura de prevenire a situațiilor de urgență: îndiguiri, apărări de mal, regularizare cursurilor de apă	Consiliul Local Primăria		
12	Amenajarea falezii râului Eșelnița	Consiliul Local Primăria		
13	Consolidarea falezelor în zonele afectate de eroziunea provocată de	Consiliul Local		

	Dunăre	Primăria ISU AJPM Mh		
14	Dotarea cu echipamente și materiale/mijloace necesare pentru situații de urgență în conformitate cu reglementările și normativele în vigoare	Consiliul Local Primăria		
15	Investiții în sistemele de gestionare a deșeurilor menajere și industriale	Consiliul Local Primăria Consiliul Județean		
16	Realizarea Amenajamentului silvic pentru pășunea împădurită a comunei Eșelnița	Consiliul Local Primăria		
17	Organizarea și derularea de campanii de informare și constientizare a populației în ceea ce privește conservarea și gestionarea durabilă a vegetației forestiere de pe raza comunei	Consiliul Local Primăria		
18	Recrearea condițiilor de stabilitate și siguranță a zonelor expuse eroziunii apelor, dezastrelor naturale și fenomenelor de despădurire	Consiliul Local Primăria		
19	Investiții în infrastructura de uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului pe teritoriul comunei	Consiliul Local Primăria		
20	Dezvoltarea sistemelor de încălzire cu energie regenerabilă la clădirile instituțiilor publice din comună	Consiliul Local Primăria		
21	Campanii de informare și conștientizare cu privire la rolul educației în	Consiliul Local		

	dezvoltarea durabilă locală.	Primăria Școala Gimnazială		
22	Organizarea și derularea de campanii de informare și conștientizare a populației în ceea ce privește protejarea mediului în Parcul Natural Porțile de Fier	Consiliul Local Primăria Administrația Parcului Natural Porțile de Fier		
OS3. Valorificarea superioară a resurselor proprii și crearea/modernizarea infrastructurilor necesare pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de îmbunătățire a calității vieții locuitorilor comunei;				
23	Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor pentru atragerea investitorilor în zonă	Consiliul Local Primăria		
24	Realizarea unui studiu de oportunitate pentru o piață destinată desfacerii produselor agricole și agroalimentare în comună	Consiliul Local Primăria		
25	Activități de promovare și sprijin pentru afaceri (târguri, expoziții, conferințe, întâlniri „business to business”, materiale promoționale, etc.)	Consiliul Local Primăria		
26	Dezvoltarea și stimularea economiei sociale la nivelul comunei	Consiliul Local Primăria Parteneri publici și privați		
27	Identificarea unui spațiu destinat unei zone de destindere și recreere pentru locuitorii comunei și realizarea unei analize de oportunitate	Consiliul Local Primăria Parteneri publici și privați		

OS4. Creșterea atractivității zonei ca destinație turistică prin gestionarea durabilă a resurselor naturale, dezvoltarea ecoturismului/ turismului rural și creșterea calității serviciilor oferite			
28	Amenajarea unui port turistic și a infrastructurii de agrement adiacente în comună	Consiliul Local Primăria Potențiali investitori	
29	Crearea și promovarea unui brand turistic local	Consiliul Local Primăria	
30	Promovarea agroturismului/ecoturismului, a tradițiilor locale și multiculturalismului la nivel național și european	Consiliul Local Primăria Potențiali investitori	
31	Crearea, extinderea, modernizarea de structuri agroturistice și pentru activități de turism rural	Consiliul Local Primăria Potențiali investitori	
32	Promovarea obiectivelor turistice de interes prin Centrul Local de Informare și Promovare Turistică al comunei	Consiliul Local Primăria Centrul Local de Informare și Promovare Turistică Eșelnița	
33	Dezvoltarea parteneriatelor dintre autoritățile locale, furnizorii de servicii turistice, agenții de turism, furnizorii de servicii de transport etc., în scopul integrării serviciilor, creării de pachete de activități recreative: baze sportive, excursii, trasee, biciclete etc	Consiliul Local Primăria Potențiali parteneri din domeniul turismului	

34	Dezvoltarea resurselor umane din domeniul turism prin formare continuă (calificare/recalificare) conform cerințelor pieței muncii locale	<p>Consiliul Local</p> <p>Primăria</p> <p>Potențiali parteneri din domeniul turismului</p> <p>Furnizori de formare autorizați</p>		
35	Dezvoltarea și promovarea tuturor formelor de turism practicabile în Clisura Dunării	<p>Consiliul Local</p> <p>Primăria</p> <p>Centrul Local de Informare și Promovare Turistică Eșelnița</p> <p>GAL Clisura Dunării</p> <p>Asociația pentru Dezvoltarea Comunității Eselnița</p> <p>”Cazanele Dunării”</p>		
36	Organizarea de festivaluri, concerte, promovarea calendarului anual al evenimentelor locale	<p>Consiliul Local</p> <p>Primăria</p> <p>Centrul Local de Informare și Promovare Turistică Eșelnița</p> <p>GAL Clisura Dunării</p> <p>Asociația pentru Dezvoltarea Comunității</p>		

		Eselnița”Cazanele Dunării” ”Cazanele Dunării”		
37	Organizarea de festivaluri, concerte, promovarea calendarului anual al evenimentelor locale	Consiliul Local Primăria Centrul Local de Informare și Promovare Turistică Eșelnița GAL Clisura Dunării Asociația pentru Dezvoltarea Comunității Eselnița ”Cazanele Dunării”		
O38S5. Întărirea capacității administrative, prin dezvoltarea resurselor umane în administrația publică, prin îmbunătățirea serviciilor publice și prin promovarea parteneriatelor la nivel județean, microregional și regional;				
38	Finalizarea activității de cadastrare a domeniului public și privat din comună și introducerea cadastrului digital agricol și al locuințelor	Consiliul Local Primăria		
39	Realizarea Planului Urbanistic General conform noilor modificări ale teritoriului administrativ	Consiliul Local Primăria		
40	Implicarea locuitorilor comunei la adoptarea deciziilor majore privind dezvoltarea comunei prin informare și dialog permanent; protejarea pluralismului religios al tuturor minorităților religioase recunoscute de lege	Consiliul Local Primăria		
41	Îmbunătățirea performanței în administrația publică prin formarea	Consiliul Local		

	profesională a personalului	Primăria		
42	Promovarea parteneriatelor inițiate în dezvoltarea de proiecte comune	Consiliul Local Primăria GAL Clisura Dunării Asociația pentru Dezvoltarea Comunității Eselnița ”Cazanele Dunării”		
43	Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală ”Clisura Dunării”	Consiliul Local Primăria GAL Clisura Dunării		
44	Adoptarea unor măsuri de sprijin pentru reducerea abandonului școlar	Consiliul Local Primăria Conducerea Școlii Gimnaziale		
OS6. Intensificarea cooperării transfrontaliere, prin valorificarea durabilă a potențialului uman, material și a resurselor de mediu existente în zonele de graniță				
45	Dezvoltarea parteneriatelor cu Bulgaria și Serbia pentru prevenirea comună a riscurilor naturale și tehnologice	Consiliul Local Primăria Parteneri Serbia, Bulgaria		
46	Dezvoltarea/promovarea parteneriatelor cu Serbia și Bulgaria în proiecte comune	Consiliul Local Primăria Parteneri Serbia, Bulgaria		

47	Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de afaceri și promovarea cooperării (dezvoltarea și extinderea Centrului Internațional de Afaceri România-Serbia)	Consiliul Local Primăria Parteneri Serbia		
48	Construcția/ modernizarea/ extinderea/ reabilitarea infrastructurii turistice cu potențial transfrontalier, inclusiv a zonelor de agrement	Consiliul Local Primăria Parteneri Serbia		
49	Promovarea rețelelor turistice și diversificarea serviciilor turistice transfrontaliere existente	Consiliul Local Primăria Agenții de turism partenere Parteneri Serbia		
50	Crearea unor pachete turistice comune transfrontaliere, cât și marketingul și promovarea acestora	Consiliul Local Primăria Agenții de turism partenere Parteneri Serbia		
51	Readucerea în patrimoniul comunei a drumurilor forestiere Mala, Mraconia, Valea Eselnita (2 – 3 km fiecare) de la RNP ROMSILVA			

Implementarea măsurilor/acțiunilor se va realiza prin implicarea largă a tuturor actorilor locali, a partenerilor existenți și potențiali și se va urmări în principal atragerea de fonduri nerambursabile pentru finanțare. Nu vor fi neglijate nici angajamentele financiare locale și sponsorizări private, fondurile guvernamentale alocate unității administrativ teritoriale, etc.

Implementarea planului de acțiune se va monitoriza intern în mod permanent, iar evaluarea va avea loc după finalizarea perioadei de implementare (după anul 2020).

Capitolul 9

Oportunități de finanțare

Nevoile de dezvoltare identificate la nivelul comunei pot fi rezolvate prin implementarea unor proiecte finanțate prin programele operaționale și strategiile aprobate de Comisia Europeană pentru țara noastră în perioada de programare 2014-2020.

În continuare sunt subliniate principalele programe și strategii de interes pentru autoritățile publice locale din perspectiva eligibilității la finanțare ca beneficiari, sau ca parteneri în cadrul unor proiecte. Deasemenea aceste oportunități sunt de interes deoarece comunitatea poate fi grup țintă sau beneficiar final ai unor operațiuni finanțate prin proiecte în perioada 2014-2020.

În același timp, având în vedere că strategia de dezvoltare a comunei se adresează în egală măsură locuitorilor acesteia, sunt evidențiate și operațiunile care se adresează potențialilor aplicanți persoane fizice sau juridice.

Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR)

Obiectivul general

Politica de dezvoltarea rurală a UE pentru perioada 2014–2020 se aliniază Strategiei Europa 2020 și obiectivelor Politicii Agricole Comune, urmărind realizarea a trei obiective strategice pe termen lung: stimularea competitivității agriculturii; garantarea unei gestionări durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice; favorizarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a comunităților rurale în special prin sprijinirea economiilor locale, crearea și menținerea locurilor de muncă.

Urmând liniile generale trasate de această strategie, prin PNDR România își propune să sprijine într-un mod sustenabil și inteligent dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale.

Obiective tematice (OT)

OT 1 Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

– acțiuni de inovare în sectorul agro-alimentar și forestier prin sprijinirea înființării de grupuri operaționale în cadrul PEI (proiecte-pilot, dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii, transferul de bune practici, inclusiv diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați).

OT 3 Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

- drumuri de acces la fermă și drumuri pentru exploatațile forestiere;

- investiții în întreprinderi agricole indiferent de mediul de rezidență;
- procesarea și marketingul produselor agricole în cadrul întreprinderilor care procesează materii prime;

- gestionarea riscului în agricultură prin sprijinirea creării unui fond mutual;

OT 4 Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele

- investițiile în exploatații agricole pentru producerea de biocombustibili și bioenergie din culturi energetice și biomasă pentru consum propriu, precum și investiții în procesarea biomasei și alte tipuri de energii regenerabile;

- investiții pentru reducerea consumului de energie în sectorul agro-alimentar.

OT 6 Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

- creșterea eficienței utilizării apei în agricultură prin investiții în infrastructura secundară de irigații.

OT 8 Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă

- investiții în întreprinderi agricole indiferent de mediul de rezidență;
- procesarea și marketingul produselor agricole în cadrul întreprinderilor care procesează materii prime;

- înființarea de activități non-agricole de către microîntreprinderi și întreprinderi mici nou înființate în mediul rural;

- crearea și dezvoltarea de activități non-agricole de către microîntreprinderi și întreprinderi mici deja existente, pe baza unui plan de afaceri (ex. investiții în active fizice, crearea și dezvoltarea capacităților de cazare agro-turistica, prelucrarea produselor lemnoase, etc.)

- proiecte de investiții private aplicate de către microîntreprinderi și întreprinderi mici care vizează infrastructura agro-turistică de cazare, servicii de agrement și alimentație publică în spațiul rural.

OT 9 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

- investiții privind înființarea, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local din spațiul rural;

- investiții în infrastructura socială la scară mică (after-school) în mediul rural;

- infrastructura publică medicală din mediul rural (dispensare);

- infrastructura de apă-apă uzată în acord cu cerințele Master Planurilor regionale aprobate și a listei de investiții prioritare a acestora, gestionate de către Operatorii

Regionali (mecanism de coordonare care va asigura o abordare comună, un management integrat și eficient al investițiilor în acest sector);

- investiții asociate cu păstrarea, conservarea și renovarea patrimoniului cultural local din mediul rural;

- susține GAL-urile care își desfășoară activitatea în zonele rurale și în orașele mai mici de 20.000 de locuitori;

- reabilitarea, extinderea și modernizarea (inclusiv dotarea) instituțiilor de învățământ secundar cu profil agricol, înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii educaționale antepreșcolare și preșcolare.

OT 10 Investirea în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

- acordare de consultanță pentru elaborarea planului de afaceri pentru activitatea propusă;

- cursuri de inițiere, specializare și perfecționare în domeniul agro-alimentar (inclusiv al protecției mediului) și în domenii conexe (management, marketing, etc.) finalizate cu un certificat de instruire care nu reprezintă o diplomă de calificare/reconversie profesională.

Măsuri (M)

M01 - Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare

Sub-măsura 1.1 Sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe

Beneficiari: Furnizorii de servicii de formare profesională în condițiile legislației în vigoare

Sub-măsura 1.2 Sprijin pentru activități demonstrative și de informare

Beneficiari: Entități publice și/sau private, inclusiv asocieri ale acestora care au în obiectul de activitate activități de informare/demonstrare și/sau diseminare

M02 - Servicii de consiliere

Sub-măsura 2.1 Servicii de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, microîntreprinderi și întreprinderile mici

Beneficiari: Furnizorii de servicii de consiliere, entități publice și/sau private înființate conform legislației în vigoare care au competențe în domeniul acoperit de submăsură; brokeri de inovare

M04 - Investiții în active fizice

Sub-măsura 4.1 Investiții în exploatații agricole

Beneficiari: Fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate; cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare care deservește interesele membrilor

Sub-măsura 4.1a Investiții în exploatații pomicole

Beneficiari: Fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate; grupurile de producători și cooperativele (societăți cooperative agricole și cooperative agricole) care activează în sectorul pomicol, cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri;

Sub-măsura 4.2 Investiții pentru procesarea/marketingul produselor agricole

Beneficiari: Întreprinderi definite conform legislației naționale în vigoare; cooperative (societăți cooperative agricole, societăți cooperative de valorificare, cooperative agricole), grupuri de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare, care deservește interesele membrilor

Sub-măsura 4.2a Investiții în procesarea/marketingul produselor din sectorul pomicol

Beneficiari: Întreprinderile micro, mici, mijlocii și mari, definite conform legislației naționale în vigoare; Grupurile de producători și cooperativele (societăți cooperative agricole și de aprovizionare și cooperative agricole), cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

Sub-măsura 4.3 Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice

Acțiuni eligibile:

a) Investiții în active corporale pentru:

✓ Construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces agricole către ferme (căi de acces din afara exploatațiilor agricole);

✓ Construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor forestiere;

✓ Modernizarea infrastructurii secundare de irigații, clădirilor aferente stațiilor de pompare și/sau racordarea la utilități, inclusiv construcția/modernizarea bazinelor de colectare și stocare a apei de irigat;

b) Investiții în active necorporale

Beneficiari: *Agricol* - Unități administrativ teritoriale și/sau asociații ale acestora constituite conform legislației naționale în vigoare

Silvic - Persoane juridice de drept privat/alte forme de organizare proprietari de pădure și/sau asociațiile acestora conform legislației în vigoare; Unități administrativ teritoriale și/sau asociații ale acestora, proprietari de pădure conform legislației

în vigoare Administratorul fondului forestier proprietate publică a statului conform legislației în vigoare.

Irigații - Organizații/federații ale utilizatorilor de apă, constituite din proprietari/utilizatori de terenuri agricole în conformitate cu legislația în vigoare.

M06 - Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor

Sub-măsura 6.1. Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

Beneficiari: Tânărul fermier în conformitate cu definiția prevăzută la art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole; **Persoană juridică** în care un tânăr fermier în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 care se instalează împreună cu alți tineri fermieri și care exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare în cadrul exploatației respective.

Sub-măsura 6.2 Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale

Beneficiari: Fermieri sau membrii unei gospodării agricole din spațiul rural, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole pentru prima dată; micro-întreprinderi și întreprinderi mici din spațiul rural, care își propun activități non-agricole. Sprijinul poate fi acordat întreprinderilor care sunt înființate în anul depunerii aplicației de finanțare (start-up) pentru desfășurare de activități nonagricole, precum și întreprinderilor existente care activează exclusiv în domeniul agricol și care vor desfășura activități non-agricole, pe care pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin

Sub-măsura 6.3 Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

Beneficiari: Fermierii care dețin în proprietate și/sau folosință o exploatație agricolă încadrată în categoria de fermă mică conform definiției.

Sub-măsura 6.4 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

Beneficiari: Micro-întreprinderile și întreprinderile mici existente, din spațiul rural; micro-întreprinderile și întreprinderile mici nou-înființate, din spațiul rural, care fac dovada cofinanțării; fermele care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici.

Sub-măsura 6.5 Schema pentru micii fermieri - Plăți pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri care-și transferă definitiv exploatația altui fermier

Beneficiari: Fermierii eligibili care au participat, cel puțin un an, la schema pentru micii fermieri conform R 1307/2013

MO7 - Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

Sub-măsura 7.2 Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică

Acțiuni eligibile:

a) Investiții în active corporale:

Infrastructură rutieră de interes local și infrastructură de apă/apă uzată:

- ✓ construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă;
- ✓ construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei publice de apă uzată;
- ✓ construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local.

Infrastructură educațională:

- ✓ înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) grădinițelor și a creșelor;
- ✓ extinderea și modernizarea (inclusiv dotarea) instituțiilor de învățământ secundar superior,
- ✓ filiera tehnologică cu profil resurse naturale și protecția mediului și a școlilor profesionale în domeniul agricol.

Infrastructură socială

- ✓ înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii de tip after-school).

b) Investiții în active necorporale

Beneficiari: Comunele și asociațiile acestora conform legislației naționale în vigoare. ONG-uri pentru investiții în infrastructura educațională (grădinițe) și socială (infrastructură de tip after-school)

Sub-măsura 7.6 Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural

Acțiuni eligibile:

a) Investiții în active corporale pentru:

- ✓ restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasă B;
- ✓ construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces ale așezămintelor monahale de clasă B;
- ✓ restaurarea, conservarea și/sau dotarea așezămintelor monahale de clasă B;
- ✓ modernizarea, renovarea și/sau dotarea așezămintelor culturale (cămine culturale).

b) Investiții în active necorporale

Beneficiari: Comunele definite conform legislației în vigoare; ONG-uri definite conform legislației în vigoare; Unități de cult conform legislației în vigoare; Persoane fizice autorizate/societăți comerciale care dețin în administrare obiective de patrimoniu cultural de utilitate publică, de clasă B

M08 - Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor

Sub-măsura 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite

Beneficiari: Deținătorii publici și privați de teren agricol și neagricol și formele asociative ale acestora.

M09 - Înființarea grupurilor de producători

Beneficiari: Grupurile de producători din sectorul agricol (exceptând grupurile sprijinite prin subprogramul pomicol) care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă înainte de solicitarea sprijinului, dar după 1 ianuarie 2014.

Sub-măsura 9.1 Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol

Beneficiari: Grupurile de producători din sectorul pomicol care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă după 1 ianuarie 2014 și înainte de solicitarea sprijinului.

M10 – Agro-mediu și climă

Sub-măsura 10.1 Plăți de agro-mediu și climă

Beneficiari: Fermierii (utilizatorii de terenuri agricole), care se angajează în mod voluntar să respecte cerințele de agromediu și climă.

M11 - Agricultură ecologică

Sub-măsura 11.1 Sprijin pentru conversia la metodele de agricultură ecologică

Sub-măsura 11.2 Sprijin pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică

Beneficiari: Fermierii activi înregistrați în sistemul de agricultură ecologică

M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

Sub-măsura 13.1 Plăți compensatorii în zona montană

Sub-măsura 13.2 Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative

Sub-măsura 13.3 Plăți compensatorii pentru zone care se confruntă cu constrângeri specifice

Beneficiari: Fermierii activi

M15 - Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor

Sub-măsura 15.1 Plăți pentru angajamente de silvo-mediu

Beneficiari: Proprietarii de terenuri din fondul forestier național (FFN):

- o proprietate privată a persoanelor fizice și juridice
- o proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale
- o proprietate privată a unităților administrativ-teritoriale

Asociații ale proprietarilor de terenuri prevăzuți anterior.

M16 – Cooperare

Sub-măsura 16.1 Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse, practici și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier

Sub-măsura 16.1a Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol

Beneficiari: Grupurile Operaționale (GO)

Sub-măsura 16.4. Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local

Beneficiari: Parteneriate constituite din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol.

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

M17 - Gestionarea riscurilor

Sub-măsura 17.2 Fonduri Mutuale

Beneficiari: Beneficiari direcți: Fonduri mutuale pentru agricultură constituite și acreditate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în conformitate cu legislația națională în vigoare.

Beneficiari indirecți: Fermierii activi în sensul definiției art. 9 din Regulamentul nr 1307/2013, care au subscris la fonduri mutuale pentru agricultură, în sensul definiției din prezenta măsură și în conformitate cu legislația națională.

M19 - Dezvoltarea locală a LEADER

Sub-măsura 19.1 Sprijin pregătitor

Beneficiari: Parteneriate privat-publice constituite în baza unui Acord de Parteneriat, indiferent dacă reprezintă teritorii care sunt acoperite de GAL-uri ce au fost selectate în cadrul PNDR 2007-2013, sau parteneriate potențiale/existente formate din parteneri care au fost membri în GAL-uri autorizate și/sau parteneri care nu au mai fost membri în GAL-uri.

Sub-măsura 19.2 Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală (SDL)

Beneficiari: Entități juridice private/publice, stabilite prin fișa măsurii din SDL, cu respectarea prevederilor din Reg. UE 1305/2013.

În cazul în care în SDL s-a identificat oportunitatea dezvoltării unor operațiuni de interes public pentru comunitate și teritoriul respectiv, pentru care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul, GAL poate fi beneficiar cu condiția aplicării măsurilor de evitare a conflictului de interese.

Sub-măsura 19.3 Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală

Beneficiari: GAL-uri autorizate de AM PNDR pentru perioada de programare 2014-2020

Sub-măsura 19.4 Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare

Beneficiari: GAL-uri

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)

În mod complementar cu investițiile din FEDR, FC, FEPAM, FSE, intervențiile prin FEADR vor contribui la cei patru piloni ai *Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD)* prin investiții în active fizice, dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor, servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale, transfer de cunoștințe și acțiuni de informare, agro-mediu și climă, cooperare și LEADER. Alocarea financiară indicativă pentru aceste intervenții va fi de **1.718 mil. €** (FEADR și contribuție națională). De asemenea, intervențiile din PNDR pe județele riverane Dunării vor fi monitorizate în mod distinct de către Autoritatea de Management pentru PNDR.

Programul Operațional Regional (POR)

Obiectivul general al POR 2014–2020 vizează creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o

dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Obiective tematice (OT)

Pentru a maximiza impactul noii politici de coeziune în ceea ce privește realizarea priorităților europene, CE propune consolidarea procesului de programare strategică a fondurilor europene structurale și de investiții 2014-2020 prin raportarea și alinierea investițiilor propuse prin cele 11 OT la obiectivele *Strategiei Europa 2020*.

- a) OT 1 Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării - Axa Prioritară 1
- b) OT 3 Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii – Axa Prioritară 2
- c) OT 4 Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele – Axa Prioritară 3 și Axa Prioritară 4
- d) OT 6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor – Axa Prioritară 4 și Axa Prioritară 5
- e) OT 7 Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore – Axa Prioritară 6
- f) OT 8 Promovarea ocupării forței de muncă sustenabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă – Axa Prioritară 7
- g) OT 9 Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei – Axa Prioritară 4, Axa Prioritară 8 și Axa Prioritară 9
- h) OT 10 Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții – Axa Prioritară 4, Axa Prioritară 10
- i) OT 11 Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente – Axa Prioritară 11

Axele Prioritare

1. Axa Prioritară 1 Promovarea transferului tehnologic

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 165.000.000 euro

Prioritatea de investiții 1.1 Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, ecoinovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare

precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general

Beneficiari: Toate acele entități juridice care furnizează activități de transfer tehnologic, conform legislației în vigoare (OG 57/2002 și HG 406/2003)

2. Axa Prioritară 2 Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

Prioritatea de investiții 2.1 Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 627.000.000 euro

Beneficiari: Microîntreprinderile cu un istoric de funcționare de minim 1 an din mediul urban, precum și incubatoarele și acceleratoarele de afaceri (în calitate de agenți economici)

Prioritatea de investiții 2.2 Sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor

Beneficiari: IMM-urile din mediul urban, precum și întreprinderile mijlocii non-agricole din mediul rural cu un istoric de funcționare de minim 1 an.

3. Axa prioritară 3 Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 1.535.452.798 euro

Prioritatea de investiții 3.1 Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor

Acțiuni eligibile:

Clădiri publice și rezidențiale

- îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a clădirii;

- reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, inclusiv sisteme de răcire pasivă, precum și achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;

- utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum;

- implementarea sistemelor de management energetic având ca scop îmbunătățirea eficienței energetice și monitorizarea consumurilor de energie (ex: achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice;

- înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață;

- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului (înlocuirea lifturilor și a circuitelor electrice - scări, subsol, lucrări de demontare a instalațiilor și echipamentelor montate, lucrări de reparații la fațade etc.);

- realizarea de strategii pentru eficiență energetică (ex. strategii de reducere a CO2) care au proiecte implementate prin POR 2014 – 2020.

Iluminatul public

- înlocuirea sistemelor de iluminatul public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător (ex: LED), inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice – stâlpi, rețele, etc.;

- achiziționarea/instalarea de sisteme de telegestiune a iluminatului public;
- extinderea/reîntregirea sistemului de iluminat public în localitățile urbane;
- utilizarea surselor regenerabile de energie (ex: panouri fotovoltaice, etc.)
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.

Beneficiari: Clădiri publice - autoritățile publice centrale, autoritățile publice și instituțiile locale, clădiri rezidențiale - autoritățile publice locale din mediul urban în parteneriat cu asociațiile de proprietari, iluminat public - autoritățile publice locale

Prioritatea de investiții 3.2 Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor

Beneficiari: Autoritățile publice locale din localitățile urbane (posibil în parteneriat cu operatorul de transport public), cu excepția municipiilor reședință de județ eligibile în cadrul axei prioritare 4 a POR

4. Axa Prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 1.108.100.001 euro

Prioritatea de investiții 4.1 Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea

planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor.

Beneficiari: Autorități publice locale (posibil în parteneriat cu operatorul de transport public) din municipiile reședință de județ (inclusiv localități din zona funcțională urbană, după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat în cadrul ITI Delta Dunării)

Prioritatea de investiții 4.2 Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului

Beneficiari: Autoritățile și instituțiile publice locale din municipiile reședință de județ (exclusiv localitățile din zona funcțională urbană – după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat ITI Delta Dunării).

Prioritatea de investiții 4.3 Oferirea de sprijin pentru regenerarea fizică, economică și socială a comunităților defavorizate din regiunile urbane și rurale

Beneficiari: Autoritățile și instituțiile publice locale din municipiile reședință de județ (exclusiv localitățile din zona funcțională urbană – după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat ITI Delta Dunării)

Prioritatea de investiții 4.4 Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare

Beneficiari: Unități administrativ-teritoriale (autorități și instituții ale administrației publice locale) din municipiile reședință de județ (inclusiv localitățile din zona funcțională urbană - după caz), cu excepția municipiului Tulcea (va beneficia de finanțare din cadrul axelor prioritare tematice din bugetul alocat în cadrul ITI Delta Dunării)

5. Axa Prioritară 5 Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 297.969.999 euro

Prioritatea de investiții 5.1 Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Acțiuni eligibile:

- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice;

- Restaurarea, protecția, conservarea și realizarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare;
- Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor;
  - Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție);
- Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;
  - Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitizarea acestuia, în cadrul proiectului.

Beneficiari: Autorități ale administrației publice locale și centrale, unitățile de cult, ONG-uri și parteneriate între aceste entități

Prioritatea de investiții 5.2 Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului

Beneficiari: Autoritățile și instituțiile publice locale din mediul urban, cu excepția celor finanțate în cadrul axei prioritare dedicate dezvoltării urbane

6. Axa Prioritară 6 Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 772.740.000 euro

Prioritatea de investiții 6.1 Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale

Acțiuni eligibile:

- modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți- creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc.) rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea, directă (drumuri județene sau trasee compuse din mai multe drumuri județene legate direct) sau indirectă (drumuri județene/trasee legate de rețea prin intermediul unui drum național modernizat) cu rețeaua TEN-T, construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres.
- construcția / modernizarea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean ce vor face parte din drumul județean respectiv, construirea/realizarea de sensuri giratorii și alte elemente pentru creșterea siguranței circulației.
- construirea/ modernizarea/ reabilitarea de pasaje/noduri rutiere (construirea doar pentru asigurarea conectivității directe la autostrăzi TEN T a drumurilor județene) și construirea pasarelelor pietonale;

- construirea/modernizarea de stații pentru transport public pe traseul drumului județean.

- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști (trasee pietonale și piste pentru bicicliști unde situația din teren o permite), inclusiv semnalistica verticală pentru treceri de pietoni cu alimentare fotovoltaică

- realizarea de perdele forestiere și parapeti pentru protecție, realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului respectiv față de efectele generate de condiții meteorologice extreme (provocate de schimbări climatice sau alte cauze excepționale) – inundații, viscol etc

Beneficiari: Unitățile administrativ teritoriale, în calitate de administrator al infrastructurii de transport rutier de interes județean. În funcție de competențele asupra obiectivului de investiție se pot crea parteneriate între autorități ale administrației publice locale (UAT județe și UAT oraș/municipiu/comună).

7. Axa Prioritară 7 Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 90.120.001 euro

Prioritatea de investiții 7.1 Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice

Acțiuni eligibile:

- Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear (infrastructură rutieră, rețele de captare și transport, parcuri balneare, modernizare și creare baze de tratament)
- Crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente
  - Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;
  - Dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice

Activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat.

Beneficiari: Autorități și instituții ale administrației publice locale și parteneriate între acestea. În vederea asigurării concentrării teritoriale, implementarea se va realiza numai în stațiunile turistice definite conform H.G. 852 din 2008, pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, precum și pe teritoriul Deltei Dunării.

8. Axa prioritară 8 Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 380.000.000 euro

Prioritatea de investiții 8.1 Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate și promovând incluziunea socială prin îmbunătățirea accesului la serviciile sociale, culturale și de recreare, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale

Acțiuni eligibile:

- construcție/reabilitarea/modernizarea/extinderea dotarea centrelor comunitare integrate socio-medicale
- reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii ambulatoriilor, inclusiv a celor provenite din reorganizarea/ raționalizarea spitalelor mici, inefficiente
- reabilitarea/modernizarea/extinderea/dotarea infrastructurii de unități de primiri urgențe
- construcția/ dotarea spitalelor de urgență regionale
  - reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ dotarea infrastructurii de servicii sociale fără componentă rezidențială (centre de zi, centre de tip „respiro”, centre de consiliere, centre / servicii de abilitare/reabilitare, cantine sociale etc.)
  - construcția/reabilitarea/ modernizarea/ dotarea de case de tip familial, apartamente, locuințe protejate etc

Beneficiari: Autoritățile și instituțiile administrației publice locale (UAT). Activitățile privind spitalele de urgență regionale vor avea ca beneficiar Ministerul Sănătății, precum și parteneriate între acesta și autoritățile și instituțiile publice locale

Autoritățile administrației publice locale (UAT), precum și furnizorii de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii

9. Axa Prioritară 9 Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban (CLLD)

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 80.000.000 euro

Prioritatea de investiții 9.1 Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

Beneficiari: Grupurile de Acțiune Locală constituite din reprezentanți ai autorității publice locale, ai instituțiilor, ai mediului de afaceri local, ai societății civile, ai zonei urbane marginalizate selectate pentru intervenție.

10. Axa Prioritară 10 Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

Alocarea financiară pentru 7 regiuni: 208.900.001 euro

Prioritatea de investiții 10.1 Investițiile în educație și formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare

Acțiuni eligibile:

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii pentru educația timpurie - educaționale antepreșcolare și preșcolară (creșe și grădinițe)
- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul general obligatoriu (școli I - VIII)
- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul profesional și tehnic și învățarea pe tot parcursul vieții (licee tehnologice și școli profesionale)
- reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaționale universitare

Beneficiari: Unități administrativ-teritoriale (autorități și instituții ale administrației publice locale), precum și instituții de învățământ superior de stat. Municipiile reședință de județ sprijinite prin intermediul axei prioritare dedicate dezvoltării urbane vor fi eligibile pentru acțiuni care sprijină infrastructura pentru învățământul primar și gimnazial, precum și pentru învățământul superior.

11. Axa Prioritară 11 Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară

Alocarea financiară: 250.000.000 euro

Prioritatea de investiții 11.1 Consolidarea capacității instituționale și o administrației publice eficiente

Beneficiari: Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI)

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)

Strategia UE pentru Regiunea Dunării a devenit un instrument deosebit de important pentru consolidarea caracterului complementar și a sinergiilor dintre programele și politicile Regiunii. Din această perspectivă, Strategia Dunării reprezintă un punct de plecare pentru viitoare cooperări, într-un context mai amplu, care vor fi benefice pentru întreaga regiune. Abordarea Strategiei Dunării cu o privire de ansamblu a dezvoltării regionale va contribui la întărirea legăturilor existente (printre altele, cu regiunea Mării Baltice și a regiunii Adriatică-Ionică) cu legăturile strategice ale regiunii extinse a Mării Negre.

Proiectele care sunt și vor fi elaborate și implementate prin intermediul Strategiei vor contribui la asigurarea dezvoltării durabile și vor fi realizate cu scopul menținerii echilibrului între creșterea economică și protecția mediului, inclusiv a bio-diversității.

Principalele tipuri de investiții preconizate a fi implementate prin POR 2014 -2020 și relevante pentru SUERD vizează dezvoltarea următoarelor domenii: eficiență energetică, regenerare urbană, mobilitate urbană, patrimoniu cultural, infrastructura rutieră de drumuri județene, turism.

Ariile prioritare SUERD la care vor contribui investițiile POR sunt următoarele:

- 1b – îmbunătățirea mobilității și a multimodalității - legături rutiere, feroviare și aeriene (sprijinită prin axa prioritară 6 POR - drumuri județene)
- 2 – încurajarea energiilor durabile (sprijinită prin axa prioritară 3 POR - economie cu emisii reduse de carbon)
- 3 – promovarea culturii și a turismului, a contactelor directe între oameni (sprijinită prin axele prioritare 5 și 7 POR - patrimoniul cultural, respectiv diversificarea economiilor locale)

În vederea asigurării obținerii impactului preconizat, pentru implementarea SUERD se vor aloca fonduri dedicate în cadrul axelor prioritare (AP 3, 5, 6 și 7) care contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Astfel, în vederea obținerii unui impact semnificativ în zona imediat riverană Dunării investițiile infrastructurale POR pentru sprijinirea obiectivelor SUERD se vor concentra în cele 12 județe riverane Dunării (Caraș Severin, Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, Galați, Tulcea, Constanța).

Proiectele trebuie să respecte criteriile stabilite în cadrul axelor corespunzătoare POR, precum și criteriile suplimentare privind modul în care proiectele contribuie la atingerea obiectivelor SUERD.

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)

Obiectiv general

Având în vedere gradul ridicat de corelare și complementaritate a tipurilor de investiții în infrastructură, precum și experiența perioadei 2007-2013, promovarea investițiilor în domeniul infrastructurii și resurselor vor fi finanțate în cadrul unui singur program având ca obiectiv general: „Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea

riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale”.

Obiective tematice

Pentru a răspunde provocărilor din AP și pentru a-și atinge obiectivul, POIM adresează nevoile de dezvoltare din patru sectoare: infrastructura de transport, protecția mediului, managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice, energie și eficiență energetică, contribuind la Strategia Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, prin finanțarea a 4 din cele 11 obiective tematice stabilite prin Regulamentul nr. 1303/2013:

- a) OT 4 Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele, prin susținerea producției de energie din surse regenerabile, măsurilor de eficiență energetică, introducerea tehnologiilor de tip smart
- b) OT 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor, prin finanțarea măsurilor de prevenire și protecție împotriva riscurilor naturale, menite să atenueze și să combată efectele schimbărilor climatice, și consolidarea capacității de intervenție în domeniu
- c) OT 6 Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor, prin promovarea investițiilor în sistemele de apă și apă uzată, managementul integrat al deșeurilor, protecția biodiversității și monitorizarea calității aerului
- d) OT 7 Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante, prin sprijinirea investițiilor în infrastructura pentru toate modurile de transport, precum și în transportul de energie

Axele Prioritare

1. Axa Prioritară 1 Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T și a transportului cu metroul

Alocarea financiară: 3.404.255.320 euro

Prioritatea de investiții 7i - Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în TEN-T

Beneficiari: Administratorul infrastructurii de transport rutier de interes european și național, desemnat conform legislației în vigoare

Administratorul infrastructurii de transport feroviar, desemnat conform legislației în vigoare

Administratorii canalelor navigabile și administratorii porturilor maritime și fluviale, desemnați conform legislației în vigoare.

Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială Româno-Bulgară – GECT

2. Axa Prioritară 2 Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient

Alocarea financiară: 1.728.208.359 euro

Prioritatea de investiții 7a - Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în TEN-T

Beneficiari: Administratorul infrastructurii de transport rutier de interes național

Prioritatea de investiții 7b - Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale

Beneficiari: Administratorul infrastructurii de transport rutier de interes european și național, desemnat conform legislației în vigoare

Prioritatea de investiții 7c - Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus) și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

Acțiuni eligibile:

- Investiții în infrastructura aeroportuară (construcție/extindere/modernizare terminale, reabilitare-modernizare/extindere piste, căi de rulare, platforme etc.), însoțite de măsuri de protecția mediului

Beneficiari: Administratorii infrastructurii aeroportuare

- Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea de terminale intermodale și modernizarea instalațiilor și echipamentelor de transfer intermodal, pentru atragerea mărfurilor de masă de la transportul rutier pe distanțe lungi la cel feroviar și fluvial și reducerea blocajelor în terminalele multimodale

- Investiții în infrastructura portuară, în vederea oferirii de condiții optime pentru creșterea atractivității transportului naval pentru mărfuri, inclusiv achiziția de instalații portuare și alte echipamente

Beneficiari: Administratori de infrastructură de transport pentru toate modurile, autoritățile publice locale, operatori de terminale intermodale

1. Măsuri de îmbunătățire a siguranței traficului și securității transporturilor pentru toate modurile de transport prin acțiuni specifice de tipul, dar nu exclusiv:

- Îmbunătățirea siguranței infrastructurii și a mijloacelor de semnalizare orizontală și verticală
- Creșterea siguranței rutiere în localitățile liniare de-a lungul drumurilor europene și naționale prin implementarea unor măsuri specifice (semnalizarea trecerilor de pietoni, benzi de viraj, stații de autobuz laterale, parcuri, iluminatul străzilor etc.)
- Creșterea siguranței pe toate drumurile naționale cu 4 benzi fără protecție între sensurile de mers prin construcția unor bariere de tip New Jersey
- Creșterea siguranței pe toate drumurile naționale cu profil periculos (tip „2 x 1.5” benzi) prin trecerea la un profil de 2+1 benzi alternativ pe sensurile de mers
- Implementarea sistemelor de transport inteligente (ex. ERTMS, VTMS, Ro-RIS) și a interfețelor între diverse moduri de transport STI, acolo unde nu au fost implementate ca parte a intervențiilor la nivelul infrastructurii, pentru creșterea siguranței la nivelul acțiunilor de control a traficului
- Treceri la nivel rutier/feroviar îmbunătățite
  - Extinderea sistemelor mobile și fixe de monitorizare a traficului și de supraveghere automată, pe toate modurile de transport;
  - Plantarea de perdele forestiere, panouri parazăpezi sau alte soluții echivalente de protecție în vederea asigurării protecției a căilor de comunicație împotriva înzăpezirii /altor calamități naturale (pentru infrastructura existentă, unde nu se prevăd investiții prin POIM)
  - Achiziționarea de mijloace de mobilitate, echipamente pentru deszăpezire, echipamente de pe șenale - canal navigabil și alte tipuri de echipamente cu rol în asigurarea siguranței și securității transporturilor indiferent de modul de transport

2. Măsuri destinate protecției mediului, la nivelul tuturor modurilor de transport, inclusiv achiziția de nave multifuncționale PSI și asistența în activitățile de depoluare pe căile navigabile și maritime;

Beneficiari: Administratori de infrastructură de transport pentru toate modurile

Autoritățile publice locale care gestionează infrastructura din interiorul localităților/ infrastructură rutieră de tip drum național care face legături Interurbane

Poliția rutieră și Poliția Transporturi, individual sau în parteneriat sau cu aplicantul pentru proiectele de siguranță și securitate

3. Axa prioritară 3 Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor

Alocarea financiară: 2.892.443.785 euro

Prioritatea de investiții 6i - Investiții în sectorul deșeurilor, pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde unor nevoi de investiții identificate de statele membre care depășesc aceste cerințe

Acțiuni eligibile:

- Proiecte integrate de consolidarea și extinderea sistemelor integrate de management al deșeurilor, cu respectarea ierarhiei deșeurilor (prevenire, pregătirea pentru reutilizare, reciclare, alte metode de valorificare, inclusiv tratare și eliminare): închiderea și reabilitarea de depozite neconforme și deschiderea/ extinderea de noi depozite, implementarea sistemelor de colectare selectivă, construcția de instalații de transfer și valorificare/tratare, inclusiv platforme de compostare și unități de compostare individuală și stații de tratare mecano-biologică
- Consolidarea capacității instituționale a beneficiarilor în domeniul sistemelor integrate de management al deșeurilor, ca parte integrantă a proiectelor individuale
- Implementarea unor soluții specifice moderne de management al deșeurilor la nivelul municipiului București
- Sprijin pentru pregătirea portofoliului de proiecte aferent perioadei 2014-2020 și post 2020 (după caz)

Prin POIM vor fi finanțate în continuare proiectele integrate demarate în perioada 2007-2013, respectiv:

- Dezvoltarea de sisteme de colectare selectivă în vederea creșterii volumului de materiale reciclabile și reducerii cantității deșeurilor eliminate prin depozitare, inclusiv prin închiderea depozitelor neconforme și crearea unor alternative la depozitare;
- Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depuse la depozitele de deșeuri, prin încurajarea compostării și a altor măsuri de valorificare a deșeurilor;

Promovarea unei reciclări și valorificări a deșeurilor de înaltă calitate prin asigurarea infrastructurii premergătoare procesului de valorificare/reciclare (colectare selectivă, stații de transfer și sortare etc.)

Beneficiari: Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Consiliile Județene/ Consiliul General al Municipiului București.

Prioritatea de investiții 6ii - Investiții în sectorul apei, pentru a îndeplini cerințele acquis-ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde unor nevoi de investiții identificate de statele membre care depășesc aceste cerințe

Acțiuni eligibile:

- Construirea/reabilitarea rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate (cu treaptă terțiară de epurare, acolo unde este cazul) care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e.;
- Implementarea și eficientizarea managementului nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate;
- Reabilitarea și construcția de stații de tratare a apei potabile, împreună cu măsuri de creștere a siguranței în alimentare și reducerea riscurilor de contaminare a apei potabile;
- Reabilitarea și extinderea sistemelor existente de transport și distribuție a apei;
  - Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii sistemelor centralizate de alimentare cu apă în localitățile urbane și rurale.

Beneficiari: Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară prin Operatorii Regionali (OR) de Apă

4. Axa Prioritară 4 Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric

Alocarea financiară: 425.531.915 euro

Prioritatea de investiții 6d - Protejarea și refacerea biodiversității și a solurilor și promovarea unor servicii ecosistemice, inclusive prin Natura 2000 și de infrastructură ecologică

Acțiuni eligibile:

Continuarea elaborării planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate și pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele anterioare, cu accent pe:

- Elaborarea studiilor pentru monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară;
- Inventarierea speciilor sălbatice de interes comunitar în vederea determinării măsurilor pentru menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, fie la nivel național, fie la nivel de sit;

- Alte activități necesare specifice elaborării planurilor de management.
  - Implementarea planurilor de management / seturilor de măsuri de conservare/ planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate și pentru speciile de interes comunitar aprobate, în special:
    - Măsuri pentru menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, inclusiv reconstrucția ecologică a ecosistemelor de pe suprafața ariilor naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000;
    - Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară;
    - Reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice la nivelul cursurilor de apă în vederea protecției biodiversității (pasaje de trecere a ihtiofaunei pentru lucrările de barare transversală a cursului de apă, restaurarea zonelor umede, restaurarea albiei și a reliefului din lunca inundabilă a corpurilor de apă, etc);
    - Crearea și menținerea coridoarelor ecologice, crearea și menținerea coridoarelor de migrație a speciilor, conservarea conectivității și funcționalității ecologice, menținerea și/sau îmbunătățirea conectivității pentru rețeaua de arii protejate, inclusiv a rețelei Natura 2000;
    - Menținerea și refacerea ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate (împăduriri, coridoare ecologice etc.), situate în afara ariilor naturale protejate, în acord cu obiectivele europene în domeniu;
    - Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor (monitorizarea și evaluarea speciilor și habitatelor, cunoașterea factorilor de presiune exercitați asupra biodiversității, inclus a speciilor invazive etc.)

Beneficiari: MMSC/ ANPM/ GNM/ APM/ Institute de cercetare/ Universități/ ONG-uri/ Custozii/ Administratorii ai ariilor naturale protejate/ Autorități ale administrației publice centrale/locale

Prioritatea de investiții 6e - Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului

Acțiuni eligibile:

- Măsuri de decontaminare și ecologizare a siturilor poluate istoric, inclusiv refacerea ecosistemelor naturale și asigurarea calității solului în vederea protejării sănătății umane

Beneficiari: Autorități publice / alte organisme publice pentru situri contaminate istoric aflate în proprietate sau puse la dispoziția acestora de către proprietar în vederea implementării proiectului

5. Axa Prioritară 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Alocarea financiară: 478.723.404 euro

Prioritatea de investiții 5i - Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv abordări bazate pe ecosistem

Beneficiari: Administrația Națională Apele Române, prin Administrațiile Bazinale de Apă

Alte organisme cu atribuții în prevenirea și managementul la nivel național a riscului de inundații (ex. Administrația Națională de Meteorologie) sau alte riscuri identificate pe baza evaluării naționale (după ce rezultatele acestora vor fi disponibile)

Parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în prevenirea inundațiilor, precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural.

Prioritatea de investiții 5ii - Promovarea investițiilor pentru a face față unor riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrilor și dezvoltarea sistemelor de gestiune a dezastrilor

Beneficiari: Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și structurile din subordine

6. Axa Prioritară 6 Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon

Alocarea financiară: 197.329.787 euro

Prioritatea de investiții 4a - Promovarea producerii și distribuției de energie derivate din surse regenerabile

Acțiuni eligibile:

- Realizarea și modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice în centrale pe biomasă și biogaz

- Realizarea și modernizarea capacităților de producție a energiei termice în centrale geotermale

Beneficiari: UAT-uri în raza cărora există potențial de utilizare a resurselor de energie regenerabile de tip geotermal sau biomasă/biogas

Societăți comerciale care au ca activitate producerea de energie în scopul comercializării.

Prioritatea de investiții 4b - Promovarea eficienței energetice și a utilizării energiei din surse regenerabile în întreprinderi

Beneficiari: Societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an

Prioritatea de investiții 4d - Dezvoltarea și punerea în aplicare a sistemelor de distribuție inteligente care funcționează la tensiuni medii și joase

Beneficiari: Operatorii de distribuție concesionari ai serviciului public de energie electrică

Prioritatea de investiții 4g - Promovarea utilizării cogenerării de căldură și energie cu randament ridicat bazată pe cererea de energie termică utilă

Beneficiari: Societăți comerciale din industrie / reprezentantul desemnat al unui parc industrial (administratorul parcului sau distribuitorul de energie al parcului) înregistrând consumuri de peste 200 tep/an

7. Axa Prioritară 7 Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate

Alocarea financiară: 249.478.723 euro

Prioritatea de investiții 4c - Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice, și în sectorul locuințelor

Acțiuni eligibile:

- Modernizarea/extinderea rețelelor termice primare și secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice;
- Achiziționare/Modernizare echipamente necesare bunei funcționări a sistemelor de pompare a agentului termic;

Implementarea de Sisteme de Management (măsurare, control și automatizare a SACET)

Beneficiari: Autoritățile publice locale din localitățile selectate (unitățile administrative teritoriale)

8. Axa prioritară 8 Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

Alocarea financiară: 42.553.191 euro

Prioritatea de investiții 7e - Îmbunătățirea eficienței energetice și a securității aprovizionării prin dezvoltarea unor sisteme inteligente de distribuție, stocare și transport al energiei și prin integrarea descentralizării producției de energie din surse regenerabile

Beneficiari: Operatorul de transport și de sistem, conform Legii nr. Nr. 123/2012

Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)

Obiectiv general

Programul își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 *Administrația și guvernarea* și provocarea 2 *Oamenii și societatea* din Acordul de Parteneriat.

Obiective tematice

POCA va susține consolidarea administrației publice în contextul în care aceasta este caracterizată de capacitate redusă de elaborare, aplicare și evaluarea impactului politicilor și al reglementărilor, de management neunitar al resurselor umane, de un cadru instituțional complex al achizițiilor publice, de eficiența limitată a mecanismelor de coordonare intra și interinstituționale, de necesitatea de a îmbunătăți transparența, etica și integritatea. Astfel POCA se va adresa Obiectivului tematic 11 Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă.

Axele prioritare

1. Axa Prioritară 1 Administrație publică și sistem judiciar eficiente

Alocarea financiară: 326.382.979 euro

Prioritatea de investiții 11i - Efectuarea de investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice la nivel național, regional și local în vederea realizării de reforme, a unei mai bune legiferări și a bunei guvernante

Obiectiv Specific 1.4 Creșterea transparenței și responsabilității sistemului de achiziții publice în vederea aplicării unitare a normelor și procedurilor de achiziții publice și reducerea neregulilor în acest domeniu

Acțiuni eligibile:

Măsuri care urmăresc să îmbunătățească cadrul legal și instituțional în domeniul achizițiilor publice, printre altele:

- studii, analize pentru identificarea opțiunilor adecvate de reformă a cadrului legal, instituțional și funcțional de achiziții publice cu scopul de a elimina obstacolele existente în calea unei competiții eficiente (ex. obstacole legislative, rele practici)
  - armonizarea actelor normative existente care conțin prevederi relevante referitoare la achiziții publice
  - identificarea opțiunilor de transpunere a noii directive europene în legislația națională și asigurarea coerenței cu legislația sectorială
- dezvoltarea de documentații standardizate de achiziții publice
  - identificarea actualelor suprapuneri de competențe, posibile surse de conflicte inter-instituționale și clarificarea responsabilităților instituțiilor responsabile de achizițiile publice
  - analiză critică aprofundată, urmată de măsuri concrete de eficientizare a practicilor interne de lucru ale autorităților competente, eliminarea birocrăției, printre altele, prin încurajarea schimbului de bune practici cu alte State Membre
  - dezvoltarea de mecanisme și proceduri care urmăresc să îmbunătățească cooperarea intra și inter-instituțională
  - consolidarea statutului legal al oficialilor publici pentru a-i proteja de interferențe externe.

Sprijin pentru măsuri care să vizeze îmbunătățirea pregătirii și managementului procedurilor de achiziții publice, și asigurarea executării corecte a contractelor, printre altele:

- actualizarea/revizuirea ghidurilor de bune practici atât pentru autoritățile contractante, cât și pentru operatorii economici, indiferent de sursa de finanțare
- identificarea de măsuri pentru dezvoltarea unei piețe de achiziții mai competitive
- stabilirea de sisteme de monitorizare și gestionare a achizițiilor publice
  - accesibilizarea și apropierea de utilizatori a practicii judiciare, în special a deciziilor CNSC
- dezvoltarea de măsuri pentru promovarea și sprijinirea achizițiilor verzi
  - susținerea de măsuri active de prevenire și detectare a conflictului de interese, inclusiv pentru contracte cu finanțare națională (ex. Prin eficientizarea controalelor ex-ante, utilizând instrumente electronice pentru sprijinirea proceselor de achiziții, promovarea independenței și creșterea transparenței proceselor)

- măsuri specifice privind verificarea și controlul achizițiilor publice, precum și prevenirea conflictelor de interese
- identificarea și promovarea bunelor practici
- susținerea dezvoltării de documente strategice

Dezvoltarea competențelor și cunoștințelor personalului din autoritățile și instituțiile publice (inclusiv decidenți politici)

- training, (ex. privind prospectarea pieței, estimarea valorii contractului, probleme specifice de legislație UE – ex. modificări ale contractelor, pregătirea specificațiilor tehnice, definirea criteriilor adecvate de selecție și atribuire, evaluarea ofertelor)
- schimburi de experiență/networking cu autorități/ instituții/ organisme ale administrațiilor publice naționale și internaționale.

Beneficiari: Autorități și instituții publice relevante pentru domeniul achiziții publice
 Autorități administrative autonome

2. Axa Prioritară 2 Administrație și sistem judiciar accesibile și transparente

Alocarea financiară: 187.697.657 euro

Prioritatea de investiții 11i - Efectuarea de investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice la nivel național, regional și local în vederea realizării de reforme, a unei mai bune legiferări și a bunei guvernante

Obiectiv specific 2.1 Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Acțiuni eligibile:

Planificare strategică și financiară

- introducerea/extinderea utilizării de mecanisme, instrumente, proceduri pentru fundamentarea deciziei - analize de impact, analize cost-beneficiu, evaluarea implicațiilor financiare ale deciziilor, în conformitate cu măsurile dezvoltate la nivel central;
- dezvoltarea și implementarea de mecanisme de colaborare și consultare între actorii relevanți pe domenii specifice de competență pentru susținerea dezvoltării la nivel local;

- măsuri de corelare a componentei bugetare cu componenta strategică în cadrul procesului decizional la nivel local și implementarea sistemului de planificare financiară multianuală;
- elaborarea și implementarea de politici și strategii la nivel local;

Sprijinirea introducerii de instrumente, procese de management la nivel local

- introducerea/extinderea utilizării de instrumente de management al calității și performanței (utilizarea sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică locală pe baza Planului de acțiune etapizat pentru implementarea managementului calității elaborat la nivel național);
- implementarea standardelor de cost și de calitate dezvoltate pentru serviciile publice;
  - implementarea de mecanisme pentru eficientizarea cheltuielilor publice și de stimulare a colectării taxelor și impozitelor locale;
- mecanisme/metode eficiente de planificare și gestiune a execuției bugetare;
  - implementarea măsurilor de simplificare a procedurilor administrative aplicabile cetățenilor (în conformitate cu planul integrat de simplificare a procedurilor pentru cetățeni, analiza privind evenimentele de viață);
  - schimburi de experiență/networking-ul cu autorități, instituții, organisme publice naționale și internaționale;

Măsuri pentru susținerea organizațiilor non-guvernamentale și a partenerilor sociali

Beneficiari: Autorități și instituții publice locale de la nivelul județelor și municipiilor; ONG, parteneri sociali; Instituții de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română; Autorități și instituții publice locale beneficiare ITI

Obiectiv specific 2.2 Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice

Acțiuni eligibile:

Măsuri de creștere a transparenței în administrația publică

- dezvoltarea și implementarea de măsuri, proceduri și instrumente pentru identificarea, managementul, publicarea și diseminarea unor seturi de date și informații gestionate de autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, din perspectiva autorităților și instituțiilor publice, a serviciilor publice gestionate de acestea și a utilizării datelor cu caracter personal);

- dezvoltarea și implementarea de standarde relevante pentru prezentarea datelor și informațiilor de către autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, disponibilitatea datelor, actualitatea lor și ușurința folosirii);

- dezvoltarea și implementarea unor cursuri de formare, materiale suport și materiale suplimentare (ghiduri, colecții de bune practici etc.) privind managementul datelor și informațiilor de interes public, adresate în special, personalului autorităților și instituțiilor publice;

- dezvoltarea de carte ale serviciilor publice, ghiduri pentru beneficiarii de servicii publice, campanii de informare și de promovare;

Mecanisme administrative:

- actualizarea/dezvoltarea și implementarea instrumentelor, metodologiilor și procedurilor de îmbunătățire a activității de audit și de control, în special în instituțiile prioritare pentru AP 2014-2020;

- elaborarea de analize și evaluări ale sistemului de control managerial intern și simplificarea acestuia în vederea aplicării mai eficiente;

- cursuri de formare pentru personalul din structurile de audit și control intern/integritate/comisii de disciplină;

- introducerea unor măsuri/mecanisme suplimentare de control pentru sectoarele vulnerabile la corupție și pentru instituțiile care au înregistrat incidente recurente de integritate (de exemplu, reducerea plăților informale, folosind instrumentele standard de monitorizare și control, sistem de feedback pentru pacienți);

Capacitatea administrativă de a preveni și a reduce corupția

- actualizarea cadrului general pentru definirea și monitorizarea conformității cu normele de conduită;

- sprijinirea dezvoltării și implementării de mecanisme care să faciliteze punerea în aplicare a cadrului legal în domeniul eticii și integrității (ghiduri, măsuri de sprijin pentru implementarea măsurilor anticorupție reglementate de legislația națională și monitorizate de către SNA;

- creșterea capacității operaționale a Secretariatului tehnic al SNA de a acționa ca un centru autentic de resurse anticorupție;

- dezvoltarea capacității analitice de a efectua activități de evaluare a riscurilor pe planuri sectoriale de acțiune de combatere a corupției;

- efectuarea de sondaje privind percepția publică, studii, analize și cercetări științifice privind aspecte legate de corupție;
- elaborarea și implementarea unor mecanisme de cooperare cu întreprinderile și societatea civilă, precum și între autoritățile publice privind monitorizarea și evaluarea implementării măsurilor anticorupție;
- elaborarea de ghiduri de bune practici privind combaterea corupției, prevenirea conflictelor de interese;
- creșterea gradului de conștientizare publică și campanii de educație anticorupție;

Educație anticorupție:

- creșterea nivelului de educație anticorupție pentru personalul din autoritățile și instituțiile publice (prin intermediul unor programe și curricula specifice de formare profesională);
- cursuri de formare privind etica și integritatea care se adresează în special personalului din autoritățile și instituțiile publice (de exemplu, consilierii de etică, persoanele alese prin vot, personal de conducere);

Beneficiari: Autorități și instituții publice centrale așa cum sunt ele adresate în SCAP și locale de la nivelul județelor și municipiilor; Autorități administrative autonome; ONG, parteneri sociali; Instituții de învățământ superior acreditate și de cercetare, Academia Română; Autorități și instituții publice locale beneficiare ITI

Programul IPPA de Cooperare Transfrontalieră România-Republica Serbia

Obiectiv general

Pe baza lecțiilor învățate în perioada anterioară, partenerii așteaptă o confirmare a majorității obiectivelor și o generare eficientă a unor proiecte comune. Majoritatea beneficiarilor așteaptă o atenție mai puternică pe rezultate concrete și pe identificarea acțiunilor capabile să genereze un impact permanent în zona eligibilă.

Obiective tematice (OT)

Spre deosebire de celelalte programe, în cadrul acestui program au fost utilizate Obiectivele tematice din Regulamentul IPA II.

- OT a. Promovarea ocupării forței de muncă, mobilității muncii și incluziunii culturale și sociale de-a lungul frontierei;
- OT b. Protejarea mediului, promovarea adaptării la, și atenuarea schimbărilor climatice, prevenirea și managementul riscurilor

- OT c. Promovarea unui transport sustenabil și îmbunătățirea infrastructurilor publice
- OT d. Încurajarea turismului și patrimoniul cultural și natural

Axele prioritare

1. Axa Prioritară 1 Promovarea ocupării forței de muncă și consolidarea serviciilor de bază pentru o creștere inclusivă

Alocarea financiară: 15.460.624 euro

Acțiuni eligibile:

Ocuparea forței de muncă și mobilitatea muncii

- Stabilirea unor inițiative comune și mecanisme de creștere inteligentă inclusiv rețele transfrontaliere pentru identificarea potențialelor de ocupare a forței de muncă, inclusiv în sectoarele inovatoare, și eliminarea obstacolelor la accesul la educație corespunzătoare, formare profesională și în final la piața muncii de către grupul vizat, inclusiv grupurile dezavantajate.
- Stabilirea de inițiative comune, inclusiv servicii integrate care vizează persoanele tinere, pentru promovarea accesului lor la piața muncii;
- Stabilirea unor inițiative transfrontaliere pentru capitalizarea potențialelor și facilitarea mobilității transfrontaliere în piețele locale de ocupare a forței de muncă.
- Inițiative comune, cooperare, schimb de informații/ experiență, coordonarea activităților și serviciilor în rândul asociațiilor profesionale pentru promovarea ocupării forței de muncă, instruirii vocaționale și inițiativelor antreprenoriale, în special în rândul șomerilor tineri, femeilor, grupurilor dezavantajate.
- Dezvoltarea serviciilor transfrontaliere pentru formare profesională, asistență pentru cei în căutarea unui loc de muncă, asistență pentru emigranții care revin în țară pentru reintegrare pe piața locală a muncii.

Infrastructurile de sociale și de sănătate

- Stabilirea platformelor și rețelelor transfrontaliere pentru planificarea și furnizarea serviciilor medicale și sociale, vizând aici și comunitățile izolate și grupurile dezavantajate.
- Studii și cercetări comune pentru identificarea soluțiilor tehnologice inovatoare pentru organizarea unor rețele eficiente de furnizare a serviciilor de bază

- Stabilirea unor servicii de monitorizare pentru identificarea nevoilor și cuantificarea cererilor pentru noi servicii medicale și sociale generate de dinamica demografică și socială, precum îmbătrânirea și migrația
- Dezvoltarea și modernizarea (inclusiv achiziția de echipamente) serviciilor și centrelor publice sociale;
- Construcția, reabilitarea, modernizarea (inclusiv achiziția de echipamente) centrelor medicale, spitalelor și îmbunătățirea serviciilor medicale;

Incluziunea socială și culturală

- Stabilirea unor cadre transfrontaliere și unor rețele pentru consolidarea schimbului cultural transfrontalier;
- Crearea unor acțiuni transfrontaliere pentru incluziune, socială, culturală și educațională prin soluții inovatoare precum întreprinderi sociale, organizații de voluntariat, grupuri de interes special etc.
- Crearea unor parteneriate pentru acțiuni comune în promovarea accesului la educație superioară, prin servicii de informare, mentorat și tutorat oferite în special elevilor care finalizează învățământul liceal.
- Investiții în infrastructură și echipamente pentru acțiuni transfrontaliere pentru activități sportive, educaționale și culturale, pentru facilitarea și promovarea incluziunii sociale.
- Acțiuni comune pentru o mai bună participare a tuturor grupurilor sociale, actorilor și utilizatorilor în crearea și livrarea serviciilor culturale, educaționale, serviciilor de educator și serviciilor de interes general.
- Stabilirea modelelor și testarea acțiunilor pilot pentru prevenirea abandonului școlar prematur, inclusiv în rândul grupurilor dezavantajate.
- Stabilirea unor grupuri comune de planificare pentru cooperare între organizațiile de servicii publice;

Beneficiari: Autorități Publice Locale și Regionale (consilii județene, consilii locale/municipale etc.) și alte organisme publice; Sedii - agenții ale Autorităților Publice Naționale active pe teme de prioritate în zona eligibilă (înregistrate și operaționale în zona eligibilă); Instituții medicale; Instituții de învățământ; Organisme non-profit și ONG-uri; Organizații religioase, înființate legal conform cu legislația națională în vigoare; Camere de Comerț; Muze.

2. Axa Prioritară 2 Protecția mediului și managementul riscurilor

Alocarea financiară: 17.977.500 euro

Acțiuni eligibile:

Protecția mediului și valorificarea sustenabilă a resurselor naturale.

- Înființarea unor cadre, platforme și rețele transfrontaliere pentru schimb de experiență și identificarea nevoilor pentru entitățile implicate sau interesate de protecția mediului;
- Dezvoltarea unor instructaje și acțiuni comune, inclusiv programe de conștientizare pentru organizațiile relevante și publicul general, inclusiv instituții de învățământ în domeniul protecției mediului și utilizarea resurselor naturale;
- Stabilirea și dezvoltarea unor parteneriate și rețele transfrontaliere în domeniul resurselor naturale, biodiversității, tehnologiilor de protecție a mediului, pentru identificarea și transferul inovațiilor adaptate nevoilor locale.
- Stabilirea și dezvoltarea unor parteneriate și rețele transfrontaliere în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile, precum utilizarea izvoarelor geotermale, energiei hidro, solare și eoliene pentru producerea de energie electrică, inclusiv investiții în infrastructură și echipamente pe baza soluțiilor tehnice comune și adaptate.
- Investiții în infrastructură și echipamente de protecție a mediului și valorificarea resurselor naturale;
- Înființarea de rețele și parteneriate pentru acțiuni comune de instruire pentru entități publice și comunități locale în domeniul protecției mediului, dezvoltarea strategiilor și sistemelor de control al poluării; conducerea de instructaje comune și menținerea interoperabilității, inclusiv achiziția de echipamente compatibile.
- Inițiative comune și investiții în infrastructură și echipamente pentru implementarea tehnologiilor de control al poluării și reabilitarea râurilor și zonelor industriale abandonate și a zonelor industriale cu probleme comune pe cele două părți ale frontierei;
- Restaurarea suprafețelor naturale (ex. păduri și bazine hidrografice) pentru a preveni inundațiile și alunecările de teren.
- Activități comune pentru protejarea speciilor în pericol;

Managementul riscurilor de mediu și pregătirea pentru situații de urgență

- Dezvoltarea unor structuri și parteneriate comune pentru integrarea entităților implicate în inițiative în relație cu Strategia Dunării (Managementul Bazinului Fluviului Dunărea, inițiative ICPDR, Sistem European de Alertă în caz de Inundații etc.), inclusiv investiții în infrastructură și echipamente;
- Stabilirea și dezvoltarea unei legături transfrontaliere în planificarea de mediu a entităților implicate, inclusiv reprezentarea riscurilor comune de focare de accident, evaluarea riscurilor și exerciții de evaluare;
- Asigurarea și promovarea disponibilității datelor și integrarea abordărilor de management în rețele naționale și internaționale;
- Înființarea de rețele și parteneriate pentru acțiuni comune de instruire pentru entități publice și comunități locale în domeniul managementului urgențelor de mediu; instructaje comune și menținerea interoperabilității, inclusiv achiziția de echipamente compatibile;
- Stabilirea de servicii comune pentru managementul și controlul riscurilor generate de focarele de poluare industrială;
- Acțiuni comune dedicate pregătirii copiilor/ tinerilor să răspundă la situațiile de urgență, inclusiv tabere școlare, instructaje;
- Investiții în infrastructură și echipamente pentru managementul riscurilor și pregătirea pentru situații de urgență.

Beneficiari: Autorități Publice Locale și Regionale (consilii județene, consilii locale/ municipale etc.) și alte organisme publice; Sedii - agenții ale Autorităților Publice Naționale active pe teme de prioritate în zona eligibilă (înregistrate și operaționale în zona eligibilă); Instituții medicale; Instituții de învățământ; Organisme non-profit și ONG-uri; Organizații religioase, înființate legal conform cu legislația națională în vigoare; Camere de Comerț; Muze.

3. Axa Prioritară 3 Mobilitate și accesibilitate sustenabilă

Alocarea financiară: 19.977.500 euro

Acțiuni eligibile:

Mobilitatea, infrastructura și serviciile de transport

- Stabilirea și dezvoltarea de parteneriate transfrontaliere între autoritățile relevante pentru planificarea infrastructurii fizice;

- Studii comune pentru pregătirea investițiilor în infrastructura transfrontalieră cu accent pe soluții multimodale;
  - Construcția/ lărgirea/ reabilitarea punctelor de trecere a frontierei și/ sau a infrastructurii rutiere care duce la punctele de trecere a frontierei;
  - Îmbunătățirea/ accelerarea procedurilor legate de mobilitatea persoanelor și bunurilor în cadrul zonei eligibile;
  - Construcția/ lărgirea/ reabilitarea drumurilor transfrontaliere care fac legătura între așezări aflate pe de o parte și de alta a frontierei și/ sau a satelor izolate mici cu drumul principal care duce la graniță;
  - Construcția/ lărgirea/ reabilitarea drumurilor care fac legătura cu sistemele internaționale/ naționale, precum și cu locațiile economice de interes transfrontalier;
  - Construcția/ lărgirea/ reabilitarea drumurilor care fac legătura între localitățile din zona eligibilă;
  - Crearea, reabilitarea/ modernizarea centrelor de informare/ promovare cu privire la cooperarea economică transfrontalieră;
  - Dezvoltarea și implementarea unor conexiuni integrate și ecologice de transport transfrontalier;
- Crearea unor rețele publice de cooperare transfrontalieră;
- Crearea sau modernizarea facilităților/ centrelor logistice transfrontaliere;
- Dezvoltarea serviciilor de transport intermodal din cadrul zonei eligibile;
  - Dezvoltarea transporturilor pe Dunăre și pe alte ape din zona eligibilă, inclusiv investiții în infrastructură și achiziția de echipamente pentru mobilitatea în porturi și pe ape
  - Construcția/ lărgirea/ reabilitarea infrastructurii rutiere și a punctelor de trecere a frontierei;

Infrastructura de utilități publice

- Stabilirea unor cadre, platforme și rețele transfrontaliere pentru schimbul de experiență și identificarea nevoilor de organizații de servicii publice/ furnizori de servicii. Dezvoltarea și implementarea de soluții adaptate local pentru investiții în infrastructura de utilități publice (ex. epurare la scară mică, acces la ICT, energie regenerabilă) în zonele care se confruntă cu provocări similare pe ambele părți ale frontierei;
- Crearea infrastructurii internet necesare pentru rețele de cooperare transfrontalieră;

- Studii de cooperare în sfera unei valorificări mai bune a resurselor pentru îmbunătățirea serviciilor publice/ utilitare;
- Sprijinirea cooperării în rândul organizațiilor de servicii publice;

Beneficiari: Autorități Publice Locale și Regionale (consilii județene, consilii locale/ municipale etc.) și alte organisme publice; Sedii - agenții ale Autorităților Publice Naționale active pe teme de prioritate în zona eligibilă (înregistrate și operaționale în zona eligibilă); Instituții medicale; Instituții de învățământ; Organisme non-profit și ONG-uri; Organizații religioase, înființate legal conform cu legislația națională în vigoare; Camere de Comerț; Muze.

4. Axa Prioritară 4 Atractivitate pentru turism sustenabil

Alocarea financiară: 16.000.000 euro

Acțiuni eligibile:

Investiții pentru creșterea cererii rețelelor de turism local și promovarea activităților turistice inovatoare

- Organizarea transferului de cunoștințe, schimbul de exemple de bună practică, networking și dezvoltarea inovațiilor pentru protejarea patrimoniului natural și cultural și a turismului sustenabil;
- Dezvoltarea unei imagini regionale transfrontaliere, inițiative comune de branding și marketing,
- Dezvoltarea unor produse turistice distincte (ex. mănăstiri, patrimoniul roman, crame etc.) și servicii turistice integrate;
- Implementarea în comun a acțiunilor și promovarea caracteristicilor tradiționale (muzică, limbă, folclor etc.) inclusiv evenimente culturale comune (festivaluri, conferințe etc.) în relație cu acțiunile indicative menționate mai sus.
- Investiții în infrastructura transfrontalieră pentru servicii turistice (centre turistice, centre de întâmpinare, puncte informative, centre de servicii în sectorul turistic)
- Investiții în sectorul turistic pentru furnizarea unor servicii inovatoare, inclusiv infrastructură, pentru forme specifice de turism precum turismul cultural, turismul tematic etc.
- Promovarea infrastructurii turistice și a obiectivelor turistice;

- Dezvoltarea și reabilitarea rutelor turistice specifice, inclusiv instalarea indicatoarelor rutiere și panourilor informative turistice bilingve;
- Construcția/ reabilitarea/ lărgirea infrastructurii de acces la atracții turistice, de ex. drumuri turistice în zone turistice, drumuri de acces la aceste zone, piste de bicicliști și alei, facilități de aventură;
- Investiții în modernizarea și reabilitarea siturilor naturale și culturale (ex.: monumente religioase, construcții și așezări tradiționale, situri istorice și arheologice etc).
- Dezvoltarea, modernizarea infrastructurii atracțiilor/ obiectivelor turistice;

Inițiative de dezvoltare a capacităților pentru îmbunătățirea calității și inovării serviciilor și produselor turistice”:

- Stabilirea unor parteneriate pentru cercetare și studii cu privire la patrimoniul natural și cultural în zonă;
- Suport pentru crearea unui brand comun și îmbunătățirea standardelor de calitate pentru serviciile oferite
- Suport pentru dezvoltarea ofertelor turistice transfrontaliere;
- Instructaje pentru îmbunătățirea serviciilor turistice;
- Schimb de strategii, experiență în sectorul turistic.

Beneficiari: Autorități Publice Locale și Regionale (consilii județene, consilii locale/ municipale etc.) și alte organisme publice; Sedii - agenții ale Autorităților Publice Naționale active pe teme de prioritate în zona eligibilă (înregistrate și operaționale în zona eligibilă); Instituții medicale; Instituții de învățământ; Organisme non-profit și ONG-uri; Organizații religioase, înființate legal conform cu legislația națională în vigoare; Camere de Comerț; Muze.

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD)

Programul de cooperare transfrontalieră România – Serbia contribuie la interacțiunea cu SUERD care a fost gândită pentru țări și regiuni ce au nevoi și obiective comune în Regiunea Dunării.

Noua Strategie UE pentru Regiunea Dunării (SRD) furnizează un cadru general pentru părți ale Europei Centrale și de Est ținând către integrare și dezvoltare favorabilă integrării. Regiunea Dunării cuprinde 14 țări: Germania, Austria, Ungaria, epublica Cehă, Slovacia, Bulgaria, România, Croația, Serbia, Muntenegru, Moldova, Ucraina.

Astfel, Regiunea Dunării cuprinde întreaga arie a programului de cooperare transfrontalieră RO-RS.

Strategia UE pentru Regiunea Dunării a fost adoptată în decembrie 2010.

Strategia are patru principii de bază:

- (1) Conectarea Regiunii Dunării,
- (2) Protejarea mediului în Regiunea Dunării,
- (3) Dezvoltarea prosperității în Regiunea Dunării,
- (4) Întărirea Regiunea Dunării.

Este însoțită de un plan de acțiune în derulare ce împarte unsprezece Arii Prioritare în acțiuni și exemple de proiecte. Lista acțiunilor strategice propuse a fost luată în considerare în strategia Programului de cooperare transfrontalieră România – Serbia.

Programul Interreg V-A România-Bulgaria

Obiectiv general

Programul România-Bulgaria 2014-2020 are ca scop extinderea orizontului regiunii și obținerea de rezultate concrete și măsurabile pentru a permite zonei să fie o regiune în care să te stabilești, în care să studiezi, în care să lucrezi, vizitezi și în care să investești. Programul trebuie să susțină procesul de creare al comunităților competitive și durabile, cu un mod eficient de utilizare al resurselor, să mențină inițiativele de creștere și oportunitățile unice oferite de dezvoltarea coridorul Dunăre - Marea Neagră.

Obiective tematice

În conformitate cu Cadrul Strategic Comun al Uniunii Europene, au fost selectate cinci obiective tematice pentru a aborda provocările și nevoile esențiale identificate.

- **OT 5** – Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor – Prioritatea de investiții 5b;
- **OT 6** – Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor - Prioritatea de investiții 6c, 6d;
- **OT 7** - Promovarea unui transport durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante - Prioritatea de investiții 7b, 7c;
- **OT 8** – Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă - Prioritatea de investiții 8i;

- **OT 11** - Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă- Prioritatea de investiții 11iv.

Axele prioritare

1. Axa Prioritară 1 O regiune bine conectată

Alocarea financiară: 81.983.295 euro

Prioritatea de investiții 7b Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale

Acțiuni eligibile:

Măsuri nestructurale:

1. Dezvoltarea în comun de soluții bazate pe acțiune, de planuri de management, strategii, studii de fezabilitate, evaluări ale impactului asupra mediului etc., legat de proiecte de lucrări de infrastructură publică (căi navigabile, drumuri etc.) în vederea racordării nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T și reducerea duratei transportului și optimizarea logisticii;

2. Dezvoltarea de concepte, standarde și instrumente coordonate la nivel transfrontalier pentru îmbunătățirea serviciilor de mobilitate în interes public (ex. pentru grupurile dezavantajate, pentru regiunile în regres demografic, etc.).

3. Facilitarea cooperării active dintre furnizorii de trafic și de informații de călătorie și serviciile cu valoare adăugată în vederea îmbunătățirii transportului public local în zona transfrontalieră și a legăturii dintre orașele înfrățite (ex. armonizarea orarelor, furnizarea de informații bilingve despre orarele de transport transfrontalier, operarea serviciilor de transport public transfrontalier, în special între orașele înfrățite);

4. Schimburi de experiență și cunoștințe, inclusiv conștientizarea (instruiri, seminare și ateliere) în domeniul măsurilor de siguranță a circulației în zona eligibilă (ex. îmbunătățirea configurației rețelei de trafic, introducerea de măsuri de calmare a circulației, utilizarea sensurilor giratorii, radare, bariere de siguranță și denivelări pentru reducerea vitezei, îmbunătățirea suprafeței degradate a drumurilor pentru a evita de ex. accidentele pe vreme umedă, materiale de marcă retro-reflectante).

Măsuri structurale:

5. Îmbunătățirea conexiunilor la infrastructura TEN-T a nodurilor transfrontaliere secundare și terțiare (ex. îmbunătățirea calității drumurilor, îmbunătățirea/ construcția de trasee pentru biciclete, construcția de adăposturi pentru biciclete, reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii rutiere);

Măsuri integrate:

6. Adoptarea de măsuri de management comun al circulației pentru mobilitatea inteligentă în zona transfrontalieră (ex. îndrumare de traseu, detectarea și managementul incidentelor/ urgențelor, studii ale fluxurilor circulației, măsuri de siguranță în trafic, hărți de puncte negre)

Beneficiari: Autorități publice județene sau naționale, administratorii infrastructurii publice și furnizorii, operatorii de transport județeni/naționali, organizații de cercetare și inovare, universități, Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială (GECT), etc.

Prioritatea de investiții 7c Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul, inclusiv a celor cu zgomot redus, și care au emisii reduse de carbon, inclusiv a căilor navigabile interioare și a sistemelor de transport maritim, a porturilor, a legăturilor multimodale și infrastructurilor aeroportuare, cu scopul de a promova mobilitatea durabilă la nivel regional și local

Acțiuni eligibile:

Măsuri nestructurale:

1. Activitate de conștientizare privind importanța dezvoltării și îmbunătățirii sistemelor de transport prietenoase cu mediul în zona transfrontalieră;
2. Activități de schimb de experiență precum seminare comune, vizite de studiu, anchete și instruirii care să conducă la implementarea de noi metode legate de managementul de iarnă.

Măsuri structurale:

3. Investiții (infrastructură și echipamente) pentru îmbunătățirea transportului fluvial de mărfuri și de pasageri la nivel transfrontalier;

Măsuri integrate:

4. Dezvoltarea de planuri și măsuri integrate de îmbunătățire a condițiilor de navigație pe sectorul comun al Dunării în zona transfrontalieră (ex., studii de fezabilitate comune, documentații de proiect tehnic, studii de morfologie și hidrodinamică pentru studierea condițiilor de acumulare a sedimentelor etc. cu privire la lucrări de regularizare a fluviului, unificarea sistemului de referință utilizat în România și Bulgaria privind Dunărea și introducerea Sistemului Informatic Fluvial);
5. Dezvoltarea și implementarea unor strategii, instrumente și aplicații pilot coordonate în comun, pentru a îmbunătăți dezvoltarea nodurilor multimodale și a serviciilor portuare;

Beneficiari: Autorități publice locale, regionale și naționale (în special cele cu atribuții în domeniul planificării și dezvoltării infrastructurii de transport și cele care se ocupă de gestionarea problemelor de navigabilitate), organizații și asociații ale transportatorilor, Camerele de Comerț, ONG-uri, Administrațiile fluviale, universități și institute de cercetare, Gruparea Europeană de Cooperare Teritorială

2. Axa Prioritară 2 O regiune verde

Alocarea financiară: 53.936.379 euro

Prioritatea de investiții 6c Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Acțiuni eligibile:

Măsuri nestructurale

1. Pregătirea de studii, strategii, planuri de management etc. comune în domeniul conservării, dezvoltării și utilizării împreună a patrimoniului cultural/ natural
2. Instruiri și campanii de conștientizare comune privind protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural
3. Păstrarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural intangibil, în principal prin evenimente culturale cu o dimensiune transfrontaliera

Măsuri structurale:

4. Sprijinirea promovării și utilizării potențialului patrimoniului cultural/ natural prin investiții în infrastructura turistică durabilă comună
5. Reabilitarea/ construcția de drumuri spre punctele de interes ale patrimoniului natural și cultural care vor fi parte din produse turistice transfrontaliere
6. Infrastructură culturală: reconstrucție, reabilitare și promovare a monumentelor culturale pe baza unor strategii/ concepte transfrontaliere relevante

Măsuri integrate:

7. Dezvoltarea în comun de produse și servicii turistice pe baza patrimoniului natural și cultural și promovare în comun
8. Dezvoltarea/ gestionarea în comun a parcurilor naturale, rezervațiilor naturale și a altor arii protejate

Beneficiari: Instituții publice, ONG-uri, universități și instituții de cercetare/inovare, camere de comerț (inclusiv asociații de IMM-uri), GECT

Prioritatea de investiții 6d Protejarea și refacerea biodiversității și a solurilor, precum și promovarea unor servicii ecosistemice, inclusiv prin Natura 2000 și infrastructuri ecologice

Beneficiari: Agenții și organisme județene/naționale pentru protecția naturii, ONG-uri implicate în protecția naturii, universități și instituții de cercetare și inovare, GECT

3. Axa Prioritară 3 O regiune sigură

Alocarea financiară: 40.991.647 euro

Prioritatea de investiții 5b Promovarea investițiilor destinate abordării unor riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrelor și dezvoltarea unor sisteme de gestionare a dezastrelor

Acțiuni eligibile:

Măsuri nonstructurale:

1. Asigurarea unei mai bune coordonări și a reacțiilor eficiente ale autorităților în situațiile de urgență cauzate de dezastre naturale (inundații, incendii, valuri de căldură, cutremure, furtuni) ca și stabilirea de reguli/ legislație comună privind defrișările și construcțiile în zonele afectate de pericole naturale și antropice

2. Stabilirea și integrarea unor standarde și sisteme armonizate pentru o mai bună prognoza și gestiune a hazardelor naturale și antropice în zona PCT RO-BG 2014-2020 (inundații, cutremure, incendii, furtuni), inclusiv întocmirea/ actualizarea hărților hazardelor și utilizarea soluțiilor bazate pe ecosisteme (în lunci, conservarea zonelor umede, managementul pădurilor)

3. Stabilirea unor instrumente armonizate integrate de prevenire și reducere a riscurilor (inclusiv detectarea, sistemele de avertizare și alertare anticipată, cartografierea și evaluarea riscurilor) - crearea de structuri comune pentru situații de urgență, neașteptate (inclusiv unități de intervenție specializate/ module de protecție civilă) și dezvoltarea de infrastructură transfrontalieră la scară mică la nivel regional în domeniul pregătirii pentru situații de urgență (ex. accidente de transport, dezastre etc.), inclusiv în caz de riscuri legate de vreme (furtuni, fenomene termice extreme, incendii forestiere, secetă, inundații) și riscuri geofizice (precum alunecările de teren, cutremurele).

4. Elaborarea de hărți detaliate și baze de date comune cu indicarea riscurilor naturale și tehnologice și utilizarea terenurilor pentru autoritățile de

planificare/amenajare a teritoriului regional, agențiile de mediu și serviciile de urgență.

5. Schimburi de experiență și cunoștințe, inclusiv conștientizarea în domeniul prevenirii și managementului eficient al riscurilor în zona transfrontalieră (inclusiv programe de instruire și învățare, inițiative de formare pe bază comunitară, hărți bilingve, broșuri despre pericolele naturale și antropice) destinate unor grupuri țintă specifice (copii/tineri, planificatori ai dezvoltării, manageri ai situațiilor de urgență, oficiali ai administrației publice locale etc.).

Măsuri structurale:

6. Îmbunătățirea terenului în regiunile cu nivel de risc de pericol înalt și mediu (inclusiv: salubritatea și reîmpădurirea malurilor de râu, construcția digurilor și a protecției de faleza (diguri, lacuri de acumulare) împădurirea/reîmpădurirea terenurilor vulnerabile nepermanente împotriva formării de torenți, reducerea tendințelor de deșertificare și a riscului înalt de secetă), replantarea padurilor în lunci).

7. Susținerea și promovarea investițiilor transfrontaliere pentru infrastructura verde care reduce riscul și atenuează dezastrele (ca: sisteme de colectare a apei pluviale, epurare, etc.)

Măsuri integrate:

8. Măsurarea/ monitorizarea parametrilor de mediu care sunt importanți pentru avertizarea timpurie și pentru măsuri de atenuare (ex. nivelul emisiilor, calitatea apei, analize de sol și probe de apă, etc) prin achiziționarea în comun a echipamentelor și prin evaluarea comună a rezultatelor

Beneficiari: Instituții locale/ județene/ naționale cu rol în gestionarea situațiilor de urgență, administrația publică locală, ONG-uri, universități și organizații de cercetare&inovare implicate în cercetarea diferitelor faactori de risc, GECT

4. Axa Prioritară 4 O regiune calificată și inclusivă

Alocarea financiară: 15.102.186 euro

Prioritatea de investiții 8 (ETC (i)) Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă prin integrarea piețelor forței de muncă transfrontaliere, inclusiv mobilitatea transfrontalieră, inițiativele comune locale în domeniul ocupării forței de muncă, servicii de informare și de consiliere și formarea comună

Beneficiari: Autorități publice locale, organisme educaționale, instituții de formare, ONG-uri, Camere de Comerț, GECT

5. Axa Prioritară 5 O regiune eficientă

Alocarea financiară: 10.787.276 euro

Prioritatea de investiții 11 (ETC (iv)) Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni și instituții

Acțiuni eligibile:

Măsuri nestructurale:

1. Analiza și armonizarea cadrului de reglementare
2. Întărirea rețelelor locale/ regionale transfrontaliere
3. Proiectarea de strategii de implementare, dezvoltare și transfer de modele și soluții de bune practici (inclusiv bune practici de furnizare a serviciilor publice prin instrumente și metode de e-guvernare), modele organizatorice, instrumente de decizie și promovarea de acțiuni pilot pentru o mai bună participare a tuturor grupurilor societății civile la luarea deciziilor transfrontaliere și locale și la procesul de elaborare a politicilor publice
4. Coordonarea politicilor și investițiilor în zona programului - dezvoltarea de abordări comune ale problemelor comune - în domenii precum politicile sociale, educație, sănătate, ocuparea forței de muncă și vamă
5. Dezvoltarea de modele de cooperare instituțională și de organizare spațială pentru și între diferite tipuri de teritorii
6. Instruirea personalului instituțiilor publice pentru creșterea capacității de a implementa proiecte și norme UE și gestionarea programelor de investiții publice într-un context de cooperare transfrontalieră
7. Elaborarea de modele transfrontaliere de proiectare, testare, extindere, comparare și evaluare a inovațiilor (instrumente, procese, actori, organizații și interfețe) în domeniul serviciilor de interes general, serviciilor sociale și administrației publice
8. Extinderea specializării în domeniul dezvoltării și implementării politicilor de cooperare transfrontalieră
9. Creșterea conștientizării privind oportunitățile transfrontaliere (ocupare, îngrijirea sănătății, educație ș.a.).

Măsuri integrate:

10. Susținerea modernizării serviciilor publice în domenii precum vama, politicile sociale, educația, sănătatea și ocuparea forței de muncă (incluzând achiziționarea de echipamente și dezvoltarea de infrastructuri)

11. Dezvoltarea de structuri, sisteme și instrumente comune care să asigure continuitatea și să permită maturizarea treptată a cooperării transfrontaliere în zona programului

12. Acțiuni de promovare a reducerii poverii administrative pentru cetățeni

Beneficiari: Municipality, consilii județene, administrații districtuale; Instituții publice cu competențe sectoriale cheie în zona transfrontalieră și organismele lor locale: administrații bazinale, agenții și inspectorate de protecție a mediului, administrația publică de silvicultură, administrațiile/institutele de îmbunătățiri funciare, agențiile meteorologice publice; ONG-uri care furnizează servicii de interes public în zona transfrontalieră: sănătate, îngrijire bătrâni, copii, servicii de transport handicapați, alte servicii pentru persoane cu dificultăți socio-economice, etc.; Organismele descentralizate ale instituțiilor publice precum vamă, poliție de frontieră, agenții pentru ocuparea forței de muncă, inspectorate școlare, direcții de sănătate etc.; Instituții publice care furnizează servicii publice precum: spitale, universități, licee, dispensare medicale, instituții de servicii sociale.

Capitolul 10

Contextul regional și județean al planificării pentru perioada 2014 – 2020

10.1 Strategii de dezvoltare la nivel regional

Planul de Dezvoltare Regională (PDR) Sud -Vest Oltenia 2014-2020

Agențiile pentru Dezvoltare Regională (ADR) sunt organisme non-guvernamentale, non-profit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, care acționează în domeniul specific dezvoltării regionale, cooperând în acest sens cu agenții similare din țară și din străinătate, autorități locale, întreprinderi, centre de cercetare, universități și alte instituții. Având drept obiectiv dezvoltarea regională, ADR-urile se implică în încheierea și menținerea parteneriatelor instituționale intra-regionale, inter-regionale și internaționale.

Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020 (PDR) este un document de planificare strategică, elaborat de ADR-uri în conformitate cu atribuțiile în domeniul susținerii dezvoltării regionale, într-un larg parteneriat, care are ca scop orientarea și stimularea dezvoltării economice și sociale la nivel regional pentru perioada de programare 2014-2020. PDR-urile s-au elaborat conform Memorandumului cu tema Aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020, aprobat de

Guvernul României, în data de 13 iunie 2012 și Metodologia privind elaborarea PDR-urilor propusă ADR-urilor, de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

ADR Sud-Vest Oltenia, împreună cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, a elaborat Planul de Dezvoltare Regională ca bază pentru fundamentarea strategiei naționale de dezvoltare regională și a documentelor de programare necesare pentru perioada de programare 2014- 2020.

Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020 al Regiunii Sud-Vest Oltenia este un instrument care susține includerea în strategiile naționale a obiectivelor de investiții ce vor contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii, fundamentează domeniile de intervenție și necesarul de finanțare din fonduri europene în perioada de programare 2014-2020 și cuprinde un portofoliu de proiecte strategice cu impact regional și local. PDR 2014 - 2020 a fost elaborat sub coordonarea Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia, constituindu-se în acest sens grupuri de lucru județene și tematice, pe domenii prioritate (infrastructură regională/ competitivitate economică, cercetare, dezvoltare, inovare/ resurse umane, piața muncii, servicii sociale/ agricultura și dezvoltare rurală/ mediu și dezvoltare durabilă). Ca și în cazul exercițiilor anterioare de planificare a dezvoltării regionale, abordarea în ceea ce privește elaborarea PDR este una participativă, reprezentând un proces bazat pe parteneriat și consultare publică cu reprezentanți ai autorităților publice locale, ai serviciilor deconcentrate, instituțiilor publice, patronatelor și alți actori relevanți. PDR reprezintă instrumentul prin care regiunea, plecând de la analiza socio-economică regională și având drept cadru obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, își promovează prioritățile și interesele în domeniul economic, social etc., reprezentând în același timp contribuția regiunii la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare 2014-2020.

La nivel regional, s-a constituit Comitetul Regional de Planificare (CRP), având rolul de a sintetiza propunerile grupurilor de lucru subregionale, de a pregăti propuneri privind planificarea și de a ajuta la pregătirea deciziilor Consiliului de Dezvoltare Regională privind adoptarea direcțiilor politice de dezvoltare ale Regiunii și aprobarea PDR. Ca instrument de programare și coordonare planul de dezvoltare trebuie să fie permanent îmbunătățit prin luarea în considerare a evoluțiilor socio-economice care trebuie să fie analizate și adaptate în mod continuu la necesitățile de dezvoltare.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia a realizat, în același timp, o serie de studii și strategii cu tematica diversă, având ca scop analiza și evaluarea obiectivă a potențialului de creștere al regiunii, evidențierea unei viziuni globale asupra stadiului de

dezvoltare al acesteia, pe diverse domenii economice, precum și fundamentarea procesului de planificare strategică a dezvoltării regiunii Sud-Vest Oltenia și a propunerilor de direcții de acțiune în perioada 2014-2020. Dintre acestea fac parte:

- **Dezvoltarea turismului la nivel regional**

Domeniul turism din Județul Mehedinți este amplu dezbătut în acest studiu. Potențialul turistic al județului Mehedinți este dat de peisajul format de fluviul Dunărea și de defileul său, de diversitatea reliefului din zona muntoasă, de existența elementelor floristice și faunistice deosebite, multe dintre ele fiind înscrise în rezervații științifice, la care se adaugă impresionante mărturii ale unui trecut de milenii, exprimat printr-o serie de monumente istorice, de arhitectură și artă, unele unice prin valoarea și ineditul lor. Studiul este centrat pe identificarea obiectivelor turistice existente la nivelul județului Mehedinți și pe posibilitățile de dezvoltare a turismului în zona respectivă având în vedere nelimitatul potențial oferit în special de peisajele locale. Printre resursele turistice naturale încă neexploatate la potențialul maxim sunt amintite: Cazanele Dunării, Pădurea Bâlvănești, Pădurea de liliac Ponoarele, Rezervația botanică Svinița.

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială Integrată a Microregiunii ”Oltenia Danubius”**

Această strategie este în concordanță cu propunerile Comisiei Europene privind Politica de Coeziune 2014-2020 de stimulare a dezvoltării durabile și introducerea a unor noi instrumente utilizabile la nivel microregional, în vederea consolidării rolului comunităților și al parteneriatelor, respectiv ITI (Instrumente Teritoriale Integrate) și CLLD (Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității), care sunt preluate în această perioadă de programare la nivelul viitoarelor Programe Operationale. Teritoriul vizat pentru această strategie este **Microregiunea “Oltenia Danubius”**, compusă din 20 de localități aparținând administrativ – teritorial județelor Mehedinți, Dolj și Olt, respectiv Svinița, Dubova, **Eșelnița**, Orșova, Drobeta Turnu-Severin, Șimian din jud. Mehedinți, Cetate, Calafat, Bistret, Bechet, Dăbuleni, Piscu Vechi din jud. Dolj și Corabia, Ianca, Gura Padinii, Orlea, Giuvărăști, Gircov, Grojdibodu, Vișina din jud. Olt.

- **Dezvoltarea urbană la nivel regional**

Studiul privind dezvoltarea urbană la nivel regional dorește să realizeze o descriere a specificului orașelor din Oltenia în funcție de mai mulți indicatori, cu scopul identificării

necesității de dezvoltare a acestora. Au fost analizați o serie de indicatori relevanți pentru descriere, dar cu utilitate în ceea ce privește fundamentarea acțiunilor viitoare. Pentru a se asigura o creștere socială și economică coerentă a regiunii și a fiecărui oraș în parte sunt necesare corelarea strategiilor urbane și identificarea funcțiilor urbane care pot aduce valoare adăugată și diversificarea activităților ca alternative la activitățile monoindustriale.

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială Integrată a Microregiunii ”Oltenia de Sub Munte”**

Teritoriul vizat pentru această strategie este **Microregiunea “Oltenia de sub munte”** așezată în zona submontană a Carpaților Meridionali care cuprinde arealul situat în **partea de nord a județelor Mehedinți, Gorj și Vâlcea** cuprins între localitățile Baia de Arama (județul Mehedinți) – spre est și Brezoi (județul Vâlcea) – spre vest, încadrat din punct de vedere geografic în Subcarpații Olteniei și versanții sudici ai munților Căpățâna și Parâng. Din punct de vedere turistic acest areal este denumit „**Oltenia de sub Munte**”, o zonă turistică cunoscută și consacrată pe plan național și internațional, care concentrează un patrimoniu natural și cultural de excepție. În limitele dispunerii localităților componente, această zonă se întinde pe o suprafață de aproximativ 1.800 km² și are o populație de 45.563 locuitori.

- **Studiu privind Dezvoltarea Mediului de Afaceri la Nivel Regional și Impactul Crizei Economice asupra Întreprinderilor**

Acest studiu se are în vedere identificarea nevoilor de dezvoltare la nivel regional și sprijinirea fundamentării strategiilor și planurilor de dezvoltare regională. Analiza factorilor de competitivitate și identificarea problemelor cu care se confruntă regiunea Sud-Vest Oltenia, în scopul găsirii soluțiilor optime pentru rezolvarea acestora, reprezintă o necesitate pentru evaluarea și valorificarea potențialului economic viitor al regiunii. Studiul de față va contribui la identificarea nevoilor de finanțare pentru viitoarea perioadă de programare, la fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Regională și a Planului de Dezvoltare Regională, precum și la evidențierea contribuției investițiilor din diverse surse de finanțare la dezvoltarea socio-economică a regiunii, în perioada de programare 2014-2020. Dat fiind contextul european, național, regional și județean de dezvoltare, creșterea competitivității și atractivității regiunii, determinată de dezvoltarea și modernizarea învățământului universitar și a cercetării, corelate cu activitățile privind dezvoltarea mediului de afaceri justifică orientarea către nevoile de finanțare identificate prin studiu.

- **Planul Regional de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PRAI)**

Învățământul profesional și tehnic (TVET) trebuie să contribuie prin oferta educațională și calitatea formării profesionale a absolvenților la dezvoltarea durabilă a comunităților, în condițiile asigurării coeziunii economice și sociale. PRAI este elaborat de consorțiul regional care funcționează la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare.

Analiza realizată în cadrul PRAI trebuie să scoată în evidență faptul că oferta de formare inițială a unităților școlare trebuie să răspundă îndeajuns ca structura și în mare măsură, la cerințele pieței muncii. Din acest motiv, au fost stabilite o serie de priorități, măsuri și acțiuni ce vizează:

- ✓ Perfecționarea sistemului de formare continuă a resurselor umane din școală;
- ✓ Creșterea calității sistemului de informare și consiliere profesională;
- ✓ Adaptarea ofertei educaționale la cerințele socio-economice regionale;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii;
- ✓ Facilitarea accesului în învățământul profesional și tehnic a populației școlare din mediul rural.

- **Planul Regional de Acțiune pentru Ocupare (PRAO)**

PRAO este elaborat la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare și planifică politica de ocupare, la nivel regional, ce reprezintă o nouă șansă în ceea ce privește implicarea tuturor celor angajați în combaterea șomajului și a excluderii sociale, precum și un sprijin pentru parteneriatele orientate spre o implicare decizională. Elaborat în acord cu strategiile locale și regionale, PRAO pentru Regiunea Sud-Vest Oltenia și-a propus să realizeze un diagnostic realist al situației socio-economice a regiunii, să identifice situația regională în domeniul ocupării forței de muncă și în funcție de acestea, să stabilească prioritățile, măsurile și acțiunile necesare pentru promovarea ocupării forței de muncă și incluziunii sociale. Acest document s-a realizat cu implicarea activă a partenerilor locali și regionali și furnizează cadrul de planificare strategică pe termen mediu în vederea promovării ocupării.

PRAO Sud-Vest Oltenia reflectă contextul regional și măsura în care se stabilesc domeniile prioritare care necesită intervenție financiară comunitară pentru a soluționa problemele identificate la nivel regional.

10.2 Strategii de dezvoltare la nivel județean

Strategia de dezvoltare a județului Mehedinți pentru perioada 2014-2020

Strategia de dezvoltare județeană a fost elaborată în scopul evaluării și valorizării oportunităților economice și investiționale care să contribuie la realizarea obiectivelor locale care cad în competența administrației publice, în conformitate cu posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Județean, potrivit prerogativelor Legii administrației publice locale, nr. 215/2001.

Documentul este realizat în corelare cu documentele de programare pentru perioada 2014-2020, respectiv obiectivele strategiei Europa 2020, Agenda Teritorială 2020, Cadrul Strategic Comun, Cadrul Financiar Multianual, urmărind concentrarea tematică asupra priorităților stabilite în strategiile europene și consolidarea coeziunii europene. Documentul are ca obiectiv coordonarea pachetelor de politici-programe-proiecte, cu problematica teritorială existentă și cu tendințele de dezvoltare ale județului în contextul regional și național, pentru perioada de programare 2014-2020. De asemenea, strategia este un instrument metodologic și tehnic, pe baza căruia sunt stabilite, în parteneriat cu consiliile locale și cu sectorul privat, prioritățile de dezvoltare durabilă ale județului.

- **Planul Local de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PLAI)** reprezintă documentul de planificare strategică a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic în perspectiva anului 2020.

Obiectivul principal al PLAI este de a realiza planificarea strategică pe termen lung a nevoilor de dezvoltare a învățământului profesional și tehnic în funcție de nevoile de dezvoltare economică. Se urmărește o corelare între oferta de formare și cererea de pe piața muncii.

PLAI este un document de planificare strategică elaborat la nivel local în parteneriat de către Inspectoratul Școlar Județean Mehedinți prin CLDPS (Comitetul Local pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social în formarea profesională), în baza PRAI (Planul Regional de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic) elaborat de Consorțiul Regional, care este o structură consultativă a Consiliului pentru Dezvoltare Regională în domeniul educației, formării tehnice și profesionale și ocupării forței de muncă.

În baza PLAI sunt elaborate de către Inspectoratele Școlare planurile de școlarizare la nivelul fiecărui județ, urmărindu-se și optimizarea rețelei școlare. PLAI poate fi utilizat și pentru identificarea nevoilor de formare profesională realizată de alți furnizori decât unitățile de învățământ.

PLAI constituie un document cu caracter strategic pentru învățământul profesional și tehnic, fiind corelat cu PRAI.

10.3 Corelarea documentelor strategice locale și regionale cu nivelul național și european

Documentele de planificare elaborate la nivel regional și județean sunt în concordanță cu documentele strategice naționale relevante elaborate de România pentru perioada de programare 2014-2020, cele mai importante fiind:

- Acordul de Parteneriat (AP);
- Programul Național de Reformă 2014-2015;
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2014-2030 (SDTR);
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR);
- Strategia Națională de Competitivitate (SNC);
- Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare;
- Strategia Națională pentru IMM-uri;
- Strategia Națională Agenda Digitală;
- Strategia energetică a României;
- Planul Național de Acțiune în Domeniul Eficienței Energetice;
- Strategia Națională de Sănătate;
- Strategia Națională pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei;
- Strategia privind incluziunea cetățenilor români aparținând minorității romilor;
- Master Planul General de Transport 2014-2030.

Strategiile naționale au, la rândul lor, coerență externă cu principalele documente strategice/strategii ale UE:

Strategia Europa 2020 reprezintă strategia Uniunii Europene (UE) de creștere economică până în anul 2020.

Comisia Europeană (CE) a elaborat Strategia Europa 2020 și propunerile de regulamente pentru perioada 2014-2020, stabilind cadrul general al priorităților de investiții.

UE a definit direcția în care vrea să evolueze Europa până în anul 2020. În acest scop, CE a propus **5 obiective (ținte)** principale:

- Ocupare: 75% din populația cuprinsă între 20 și 64 ani ar trebui să aibă un loc de muncă;
- Cercetare dezvoltare: 3% din PIB-ul UE ar trebui investit în cercetare-dezvoltare (C-D);

- Schimbări climatice și energie: obiectivele „20/20/20” în materie de climă/energie ar trebui îndeplinite (reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20% comparativ cu nivelurile din 1990, 20% din energie din surse regenerabile și creșterea eficienței energetice cu 20%);

- Educație: reducerea ratei abandonului școlar timpuriu sub 10% și scăderea numărului persoanelor aflate în/sau expuse riscului de sărăcie și excluziune socială cu cel puțin 20 milioane;

- Incluziune socială și reducerea sărăciei: numărul persoanelor amenințate de sărăcie ar trebui redus cu 20 milioane.

Aceste obiective sunt interconectate și trebuie să se îndeplinească prin realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, accent pus pe rezultate și maximizarea impactului finanțării UE. Pentru a garanta că fiecare stat membru adaptează strategia Europa 2020 la situația sa specifică, CE a propus ca aceste obiective ale UE să fie transpuse în obiective și traiectorii naționale.

Într-o lume aflată în permanentă schimbare, Uniunea Europeană dorește să devină o economie **inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii**, în cadrul căreia statele membre își propun atingerea unor obiective ambițioase în domeniul ocupării forței de muncă, în domeniul productivității și coeziunii sociale.

Obiectivele sunt reprezentative pentru cele trei priorități - o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii - dar nu sunt exhaustive: pentru a sprijini realizarea acestora, va fi necesară întreprinderea unei game largi de acțiuni la nivelul național, al UE și internațional.

Europa 2020 propune **3 priorități**, care se susțin reciproc:

- ✓ *creștere inteligentă*: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- ✓ *creștere durabilă*: promovarea unei economii mai eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- ✓ *creștere favorabilă incluziunii*: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Comisia Europeană susține **7 inițiative** emblematice ce reprezintă strategii la nivel de UE identificate ca motoare pentru implementarea strategiei Europa 2020 și care pot stimula creșterea locurilor de muncă:

– „Uniunea inovării” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;

– „Tineretul în mișcare” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;

– „Agendă Digitală Europa 2020” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

– „Europa eficientă în utilizarea resurselor” pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;

– „O politică industrială adaptată erei globalizării” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

- „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

– „Platforma europeană de combatere a sărăciei” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Aceste șapte inițiative emblematice vor angaja atât UE, cât și statele membre. Instrumentele UE, în special piața unică, ajutoarele financiare și instrumentele de politică externă, vor fi mobilizate pentru eliminarea blocajelor și îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020. Ca prioritate imediată, Comisia identifică măsurile care trebuie luate pentru a defini o strategie credibilă de ieșire din criză, pentru a continua reforma sistemului financiar, pentru a asigura consolidarea bugetară pentru o creștere pe termen lung și pentru a întări coordonarea în cadrul Uniunii economice și monetare.

Pentru îndeplinirea obiectivelor și atingerea țintelor, Strategia Europa 2020 propune gruparea intervențiilor de dezvoltare în **11 Obiective Tematice**:

- cercetare și inovare;
- tehnologiile informației și comunicării (TIC);
- competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri);
- trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon;

- adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscului;
- protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor;
- promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- ocupare și facilitarea mobilității forței de muncă;
- incluziune socială și combaterea sărăciei;
- educație, dezvoltarea de competențe și învățarea pe tot parcursul vieții;
- consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

Țintele Strategiei Europa 2020 au fost translatate de către țara noastră în ținte naționale¹. Astfel pentru România au fost agreate următoarele ținte ale strategiei Europa 2020:

1. Ocupare: 70% din populația cu vârsta cuprinsă într 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă;
2. Cercetare dezvoltare: 2,7 – 3,3% din PIB ar trebui investit în cercetare-dezvoltare (C-D);
3. Schimbări climatice și energie: emisiile de gaze cu efect de seră mai mici cu 19% față de 1990; 24% din energie va fi energie din surse regenerabile; creșterea eficienței energetice cu 42,99%;
4. Educație: rata abandonului școlar timpuriu ar trebui redusă sub nivelul de 11,3% și cel puțin 26,7% din populația 30 – 34 de ani ar trebui să aibă studii superioare;
5. Incluziune socială și reducerea sărăciei – reducerea numărului persoanelor amenințate de sărăcie cu 580 de mii.

Recomandările Comisiei Europene pentru România pe scurt (2013)²

Comisia a emis 8 recomandări pentru România, menite să o ajute să-și îmbunătățească performanța economică.

1. Punerea în aplicare a unui program preventiv

În 2011, autoritățile române au negociat cu Comisia Europeană și FMI un program preventiv de ajustare economică, care s-a finalizat în 2013;

2. Finanțe publice și un sistem de impozitare sustenabile

Deși poziția bugetară s-a îmbunătățit în România, nivelul redus de respectare a obligațiilor fiscale constituie o provocare majoră, iar sustenabilitatea și adecvarea sistemului

¹ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf

² http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/romania/index_ro.htm

de pensii prezintă riscuri medii pe termen lung. Prin urmare, România ar trebui să ia măsuri de îmbunătățire a colectării impozitelor, să egalizeze vârsta de pensionare pentru femei și bărbați și să susțină reforma pensiilor promovând încadrarea în muncă a lucrătorilor în vârstă;

3. Reformarea sectorului sanitar

În sectorul sanitar din România există inegalități majore, cauzate în principal de utilizarea inefficientă a resurselor și de un management defectuos. România trebuie să depună eforturi mai mari pentru a spori rentabilitatea sistemului, reducând utilizarea excesivă a internărilor în spitale și îmbunătățind asistența primară și sistemele de trimitere a pacienților;

4. Piața muncii, șomajul în rândul tinerilor și sărăcia

În 2012, România înregistra o rată scăzută de ocupare a forței de muncă în general, iar rata de activitate în rândul tinerilor era printre cele mai mici din UE. România trebuie să amelioreze calitatea politicilor vizând activarea forței de muncă și să pună în aplicare, cât mai repede, Planul național pentru angajarea tinerilor. Numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune este, de asemenea, foarte ridicat, copiii fiind printre cei mai afectați. România trebuie să adopte legislația și să întărească legătura dintre transferurile sociale și măsurile de activare;

5. Reforma învățământului

România se confruntă cu o provocare majoră în ceea ce privește creșterea calității sistemului ei de învățământ și de formare profesională. Părăsirea timpurie a școlii este o problemă importantă. România ar trebui să pună în aplicare reformele și, în același timp, să își dezvolte capacitatea administrativă. Învățământul terțiar trebuie adaptat la nevoile pieței muncii, iar accesul persoanelor dezavantajate trebuie îmbunătățit;

6. Modernizarea administrației publice

Capacitatea administrativă redusă este o preocupare majoră pentru România, care contribuie la o rată scăzută de absorbție a fondurilor UE. Prin urmare, trebuie consolidată guvernanta și calitatea administrației publice;

7. Mediul de afaceri

Provocările majore cu care se confruntă România în acest domeniu sunt un mediu de afaceri slab dezvoltat și sprijinul scăzut acordat cercetării și dezvoltării. Autoritățile române ar trebui să asigure servicii de e-guvernare eficiente și să facă eforturi pentru a facilita accesul la finanțare și pentru a reduce numărul de proceduri administrative pe care trebuie să le îndeplinească IMM-urile;

8. Energie și transporturi

România înregistrează un grad scăzut de competitivitate și eficiență în sectorul energetic și în cel al transporturilor. Ea ar trebui să asigure liberalizarea prețurilor la gaze și electricitate, să consolideze governanța întreprinderilor de stat și a organismelor de reglementare și să finalizeze conexiunile transfrontaliere. Infrastructura pentru conexiunile de bandă largă este cea mai slab dezvoltată din UE, aspect care ar trebui remediat. În sectorul transporturilor, este nevoie de un plan amplu pe termen lung.

Capitolul 11

Portofoliul de proiecte 2014-2020

La nivelul comunei Eșelnița portofoliul de proiecte este constituit la momentul actual pe baza obiectivelor specifice, măsurilor și acțiunilor identificate pentru perioada de programare 2014 – 2020 și cuprinde proiecte aflate în stadiul de idee, dar și continuarea unor proiecte anterioare, venind în completarea activităților desfășurate:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Inițiatori și posibili parteneri	Observații
1	Extindere alimentare cu apă în comună, modernizare Uzina de apă	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
2	Modernizare străzi în comună	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
3	Construire trotuare pentru străzile din comuna Eșelnița	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
4	Reabilitarea infrastructurii de mediu pentru prevenirea riscurilor naturale cauzate de fluviul Dunărea	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
5	Realizarea de mini-centrale fotovoltaice pe clădirile colective publice din comună	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
6	Realizarea unui sistem cu consumuri energetice reduse în domeniul iluminatului public în comună	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
7	Realizarea Planului Urbanistic General (PUG) și a Planurilor Urbanistice Zonale (PUZ)	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
8	Realizarea Amenajamentului silvic pentru pășunea împădurită a comunei	CL Eșelnița Primăria Eșelnița Administrația Parcului Natural Porțile de Fier	
9	Refacerea obiectivelor distruse de calamitățile naturale	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
10	Reabilitarea apărărilor de mal pentru cursurile de apă din	CL Eșelnița	

	comună	Primăria Eșelnița	
11	Realizare semnalizare rutieră Eșelnița inclusiv semnalizări pentru obiectivele turistice	CJ Mehedinți Primăria Eșelnița	
12	Consolidarea și reabilitarea termică a imobilelor instituțiilor publice din subordinea Primăriei	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
13	Dezvoltarea unei rețele transfrontaliere în domeniul protejării biodiversității	CL Eșelnița Primăria Eșelnița AJPM Mehedinți Parteneri Serbia, Bulgaria	
14	Creșterea siguranței populației în zona de frontieră, prin schimburi de experiență și acțiuni comune privind controlul și monitorizarea riscurilor geofizice cu instituții similare din Serbia și Bulgaria	CL Eșelnița Primăria Eșelnița AJPM Mehedinți Parteneri Serbia, Bulgaria	
15	Educația culturală a minorităților prin story-telling	Muzeul Regiunii Porțile de Fier CJ Mehedinți Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării Asociația Partener pentru Dezvoltare Șvinița Centrul Cultural "Nichita Stănescu" Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural- filiala Mehedinți	
16	"Povestea merge mai departe..."	Muzeul Regiunii Porțile de Fier Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării Centrul Cultural "Nichita Stănescu" Asociația Mod for Life	
17	Tezaurul cultural al minorităților pentru Europa	Muzeul Regiunii Porțile de Fier Asociația Comunității Eșelnița Cazanele Dunării Asociația Partener pentru Dezvoltare	

		Șvinița Centrul Cultural ”Nichita Stănescu” Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural- filiala Mehedinți	
18	Amenajarea unui port turistic în arealul comunei în administrare locală	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
19	Înființarea unui CLLD la nivelul Microregiunii Ținutul Severinului (valorificare zonei Clisura Dunării) •	Primăria Drobeta Turnu Severin/ Primăria Orșova Primăria Șimian Primăria Eșelnița Primăria Dubova Primăria Svinița Primăria Ilovița Primăria Cireșu Primăria Malovăț Primăria Breznița-Ocol Primăria Izvoru Bârzii	
20	Promovarea turismului în zona Clisurii prin Centrul Local de Promovare și Informare Turistică Eșelnița	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
21	Înființarea unui centru de promovare a meșteșugurilor și tradițiilor locale	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
22	Identificare/realizare noi obiective patrimoniale în scopul valorificării turistice a acestora	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
23	Valorificarea potențialului turistic în scopul creșterii economice	CL Eșelnița Primăria Eșelnița Parteneri privați	
24	Dezvoltarea resurselor umane din turism prin formare profesională în calificări specifice	CL Eșelnița Primăria Eșelnița Furnizori de formare autorizați/acreditați	
25	Inițierea unor mecanisme de susținere pentru agenții economici locali și potențialilor investitori pentru relansarea	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	

	economică și ocuparea forței de muncă locale		
26	Promovarea în comună a economiei sociale și încurajarea grupurilor defavorizate să participe activ la dezvoltarea acesteia	CL Eșelnița Primăria Eșelnița Reprezentanți etnici	
27	Îmbunătățirea capacității administrative a CL prin formarea personalului în domeniul managementului calității și implementării sistemelor de calitate	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
28	Dezvoltarea abilităților și cunoștințelor personalului Primăriei în vederea optimizării serviciilor orientate către cetățean	CL Eșelnița Primăria Eșelnița	
29	Modernizare Strada Mraconea în comuna Eșelnița	Primăria Eșelnița	Conform Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a microregiunii Oltenia Danubius
30	Drum turistic cu pista de biciclete Orșova-Eșelnița	Primăria Eșelnița Primăria Orșova	Conform Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a microregiunii Oltenia Danubius
31	Reabilitarea traseelor turistice din zona Clisura Dunării / Eșelnița	Primăria Eșelnița	Conform Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a microregiunii Oltenia Danubius
32	Inițierea unei structuri de agrement și tratament pentru persoane vârstnice	Primăria Eșelnița	Conform Strategiei de dezvoltare teritorială integrată a microregiunii Oltenia Danubius

Consiliul Local și Instituția Primarului vor analiza și vor hotărî prioritizarea proiectelor în funcție de nevoile imediate.

Portofoliul va fi actualizat permanent având în vedere noile oportunități de finanțare care vor apărea, cererile de propuneri de proiecte care vor fi lansate, resursele financiare proprii disponibile și posibilitățile de finanțare prin parteneriate public-public și public-private.

Capitolul 12

Concluzii

Strategia de dezvoltare a comunei Eșelnița pentru perioada 2015 – 2020 a fost elaborată pe baza unei analize fundamentate pe date concrete în ceea ce privește stadiul actual de dezvoltare socio-economică.

Analiza SWOT a condus la identificarea obiectivelor specifice care vor fi avute în vedere în perspectiva anului 2020, cărora li se subsumează măsurile și acțiunile care vor fi desfășurate și finanțate prin bugetul local, bugetul național și programele operaționale și alte fonduri disponibile pentru actuala perioadă de programare.

Implementarea strategiei va contribui pe termen lung la o creștere economică durabilă și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei, valorificarea patrimoniului disponibil în scopul transformării într-o localitate rurală cu o identitate proprie recunoscută la nivel regional, național și european.

Obiectivele stabilite, măsurile și acțiunile vizează valorificarea punctelor tari și îmbunătățirea punctelor slabe identificate, valorificarea oportunităților și contracararea amenințărilor, integrând direct cerințele de dezvoltare durabilă a teritoriului pe termen lung:

- Reabilitarea/dezvoltarea infrastructurii de bază pentru creșterea accesibilității, a conectivității, atractivității comunei
- Implementarea măsurilor de protecție a mediului și de prevenire a riscurilor de mediu și dezvoltarea sistemului de gestiune și control al factorilor de mediu și intervenții în situații de urgență;
- Valorificarea superioară a resurselor proprii și crearea/modernizarea infrastructurilor necesare pentru crearea de noi oportunități de creștere economică durabilă și de îmbunătățire a calității vieții locuitorilor comunei;
- Creșterea atractivității zonei ca destinație turistică prin gestionarea durabilă a resurselor naturale, dezvoltarea ecoturismului/ turismului rural și creșterea calității serviciilor oferite;
- Întărirea capacității administrative, prin dezvoltarea resurselor umane în administrația publică, prin îmbunătățirea serviciilor publice și prin promovarea parteneriatelor la nivel județean, microregional și regional;
- Intensificarea cooperării transfrontaliere, prin valorificarea durabilă a potențialului uman, material și a resurselor de mediu existente în zonele de graniță

Comuna Eșelnița beneficiază de o serie de puncte forte care au fost evidențiate în capitolele acestui document și pentru care sunt deja în desfășurare acțiuni ample de punere în valoare, ele constituind și în viitor priorități pentru autoritățile publice locale.

Perioada de programare 2014-2020 va oferi localității noi oportunități pentru continuarea proiectelor din 2007-2013, dar și dezvoltarea de noi proiecte care vor face cunoscută această zonă a României, dar în același timp vor avea efecte directe în ceea ce privește îmbunătățirea nivelului de trai al tuturor locuitorilor.

Glosar indicatori

1. **Sporul natural al populației** - diferența algebrică anuală între numărul născuților vii și cel al morților din rândul populației cu reședința obișnuită în România
2. **Soldul migrației interne determinate de schimbarea domiciliului** - diferența anuală dintre numărul de persoane care și-au stabilit domiciliul pe un anumit teritoriu și numărul de persoane care și-au schimbat domiciliul din localitate, plecând în altă localitate
3. **Unitate locală activă** - întreprindere sau parte a acesteia (atelier, fabrică, depozit, birou, mină sau stație etc) situată la o adresă identificabilă
4. **Fond funciar** - este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte
5. **Fond forestier** - totalitatea pădurilor, terenurilor destinate împăduririi, celor care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum și terenurilor neproductive, incluse în amenajamentele silvice, în condițiile legii, indiferent de natura dreptului de proprietate
6. **Producție agricolă vegetală totală** - producția fizică (brută) obținută într-o perioadă determinată de timp, exprimată în unități de măsură fizice (kg, tone) în funcție de natura produselor și a grupelor de produse
7. **Salariat** - persoană angajată cu contract de muncă / raport de serviciu pe durata determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul)

8. **Drum public** - drum deschis circulației publice de pe un teritoriu: național, județean și comunal

9. **Stradă orășenească** - drum amenajat în cuprinsul localității care asigură circulația între diverse părți ale acestuia, inclusiv drum național și local din orașul respectiv, indiferent dacă are sau nu îmbrăcămînți

10. **Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile** - lungimea tuburilor și conductelor instalate pe un teritoriu, pentru transportul apei potabile de la conductele de aducțiune sau de la stațiile de pompare, până la punctele de branșare a consumatorilor.

11. **Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare** - lungimea canalelor (tuburilor) prin care se colectează și se evacuează apele reziduale (menajere, industriale, etc.) și a celor provenite din precipitații de pe teritoriul cu canalizare publică

12. **Arie protejată** - conform O.U.G nr. 57/2007, reprezintă zona terestră, acvatică și/sau subterană, cu perimetrul legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită

13. **Beneficiar de ajutor social** - persoana aflată în risc de sărăcie, susținută financiar de la bugetul de stat, în condițiile de eligibilitate prevăzute de lege

14. **Populație școlară totală** - totalitatea din grădinițe și creșe, elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare, al unui an școlar/universitar din cadrul educației formale, indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează (de zi, seară, cu frecvență redusă și la distanță) și de vârstă

15. **Unitate sanitară** - unitatea din sectorul public și privat care asigură populației asistență medicală curativă și profilactică: spital, dispensar medical, policlinică, sanatoriu, centru de diagnostic și tratament, ambulatoriu integrat spitalelor și de specialitate, preventoriu, cabinet medical de familie, cabinet stomatologic, cabinet medical de specialitate, cabinet medical școlar/ studențesc, laborator medical, creșă, farmacie și punct farmaceutic etc.

16. **Personal medico-sanitar** - totalitatea personalului medical de specialitate care activează în unități de ocrotire a sănătății, de învățământ medico-farmaceutic și în unități de cercetare științifică în domeniul medical, atât în sectorul public cât și în cel privat